

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Ludari Luke

AionianBible.org
Prima traducere inversă din lume a Bibliei
100% gratuit pentru copiere și tipărire
de asemenea cunoscut ca si “ Biblia Purpurie ”

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka

Ludari Luke

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 3/22/2024

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0

Pioneers.org, 2019

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 5/6/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Prefață

Ludari at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Cuprins

NOUL TESTAMENT

Luka11

ANEXĂ

Ghidul Cititorului

Glosar

Hărți

Destin

Ilustrații, Doré

NOUL TESTAMENT

*Isusu sa rugat: "Tato, oprostjaštälje k nu štije če fače!"
Vuastja atunča arunkat kockä š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj änrä jej.
Luka 23:34*

Luka

1 Poštovani Teofile, kašā kum šti, mulc lumje adat tot dāla jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukot ān vřijamja anuastrā, baš kašā kum skrije ān Svāntā pismā. Askris aja ċe nuavā azās ālja karje avizot stvarurjā d ānċipjalā š karje rubja Bunā vorbā. Š jo pažljivo amproċit āštja tuatje dogadajurlje. Jo aġāndit k arfi binje tot s skriuv p rānd, 4 aša osā fi siguran k aja ċe jej ta ānvācat istina. 5 Kānd caru Herod avladit p Judeja, afost njeki pop karje s kjamā Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije. Mujarja alu Zaharije afost isto dān familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. 6 Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja ċe Domnu azapovidit ān zakonu alu Mojsije. 7 Ali na vut kupil daja ċe Elizabeta afost štajpā, a amiždoj irja mult bātrnj. 8 Udatā, Zaharija š popilje ān skupina aluj služaštje ān Hram. 9 Obiċaju alu popilor afost s arunċe kocka tuatā zuva kum akulijdja ċinje osā utrje ān Svetište alu Domnuluj ān Hram š ċinje osā apringā tāmāja. Una zuvā akuljes p Zaharija s apringā tāmāja. 10 D vřijamjaja mult lumje s ruga ān dvorištja alu Hramuluj. 11 Atunċa alu Zaharija sa ukazāt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dāraptej la žrtveniku d tāmāja. 12 Kānd Zaharija avizot p anđelu, jel mult sa spirjat. 13 A anđelu ja zās: "Na vja frikā, Zaharija! Dimizov auzāt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osā ċ fakā bijat. Š osā l kjiem Ivan. 14 Osā ċ fije drag š t veselošt š mulċā osā s radujaskā kānd s fiċja jel. 15 Kupilu alu vostur osā fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusā bja niċ vin niċ altje bjarje ljutje. Osā fije pljin d Suflijetu alu Svāntuluj još kānd fi ān burtā. 16 Jel osā okrinjaskā p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. 17 Isti suflijet karje ja dat snagā alu Ilije osā fije ān bijatu alu tov s pripimaskā p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osā okrinjaskā inimilje alu tatilje kātri kupi š nagovorjaskā p ālja karje nu skultā p Dimizov s primjaskā mudrost alu ālja karje askultā." 18 Zaharija azās alu anđeluj: "Kum s štiuv k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već bātārnj." 19 P aja anđelu ja zās: "Jo sānt Gabrijel. Amvinjit dāla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunā vorbā. 20 Jakā, da akuma osā rāmāj mut š nusā poc s rubještj tot pānla zuvaja pānd s nu dogodja aja, daja ċe naj krizut ān vorbilje alji mjalje, karje osā ispunjaskā d vřijamje alor." 21 Ān vřijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dāċe atāta sa zabuvit ān Svetište. 22 Kānd jel napokon aišāt, na putut nimik s lji zākā š s lja udā. Kānd lumja avizot aja, š znakurlje karje lja dat ku mānilje, ashvatit k jel avut vizije ān Svetište. 23 Kānd azavršāt zuvilje alu Zaharija s lukřjazā kašā popa ān Hram, sa tors akas. 24 Dāpā duavā trje zālje, mujarja aluj Elizabeta arāmas grja, š ċinċ lunj na išāt dān kasā. Ja azās: 25 "Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dāpā minje la intja alu lumje daja ċe na putut s am kupi." 26 Kānd Elizabeta irja grja šasā lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel ān sat Nazaret ān regija Galleija, 27 la djeviċā karje zaruċitā dāpā om karje s kjamā Josip. Jel irja d sāmāncā alu caru David, a djevica s kima Marija. 28 Gabrijel avinjit š azās alu je: "Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!" 29 P aja Marija sa uznemirit š na razumit ċe anđelu avrut s zākā ku pozdravula. 30 Anđelu azās:

"Na vja frikā, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! 31 Jakā osā fi grja š osā faċ fiċor p karje osā l kjiem Isusu. 32 Jel osā fije marje š osā s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osā idja autoritet s fije car kum Dimizov aobeċit alu David, sāmānca aluj. 33 Osā vladjaskā p sāmānca alu Jakov zauvjek š cara aluj nikad nusā prestanjaskā." (aiōn g165) 34 Marija ānřijabā p anđelu: "Ali kum? Jo još nam fost ku omu." 35 Anđelu Gabrijel ja zās: "Suflijetu alu Svāntuluj osā s slubuadje p tinje š sāla alu Maj marje Dimizov osā t ānviljaskā. Š daja kupilu karje l fiċa osā fije svānt š osā s kjamje Bijatu alu Dimizov. 36 Jakā, Elizabeta, rođakinja ata, aša bātārnā isto duċe fiċor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasā lunj. 37 K alu Dimizov nimika nuje nemoguċe!" 38 Marija azās alu Gabrijel: "Jakā, argata sānt alu Domnuluj. S fije kum tu zāċ!" Š Gabrijel apljikat dāla ja. 39 Duavā trje zālje dāpā aja, Marija majdatā apljikat ān sat ān djalurj alu Judeje. 40 Kānd ja ažuns, auntrat ān kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. 41 Kānd Elizabeta auzāt pozdravu alu Marije, kupilu ān burtā alu Elizabetāj dāturdātā mult sa miškāt š Elizabeta sa napunit ku Suflijetu alu Svāntuluj. 42 Elizabeta d radost marje āntarje astrigat: "Maj mult ješt blagoslovitā d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ān burta ata! 43 Ku ċaja amzaslužāt ċastula s m positjaskā mama alu Domnuluj alu mjov! 44 Jakā kānd auzāt pozdravu alu tov, kupilu ān burtā dāturdātā mult sa miškāt d radost! 45 Blagoslovitā ješt daja ċaj krizut k osā s ispunjaskā poruka karje ca trimjes Domnu!" 46 Atunċa Marija azās: "Nima amja adrikā p Domnu, 47 suflijetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov, 48 k p minje ma kuljes, p ponizna argata aluj! Adjec, pānd akuma tuatā generacija osā zākā k Dimizov ma blagoslovit, 49 daja ċe Dimizov karje arje tuatā sāla afukot marje ċudā d minje! Svānt je lumilje aluj. 50 Iskazaštje milostu p toc ālja ān tuatā vřijamja karje arje frikā d jel. 51 Ku māna capānā afukot marje ċudā š aputirit p lumja karje ponosni š umišijeni. 52 Jel aizbacāt p vladari s nu vladjaskā više, a adrikat p lumje karje je ponizni. 53 A p lumja karje irja flāmānz lja nasitit ku binje, a p lumja karje bogatā lja trimjes dāla jel ku mānilje gualje. 55 Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj baš kum adat obeċalā alu sāmānca anuastrā, alu Abraham š alu kupi aluj, k osā lji fije uvijek d milā." (aiōn g165) 56 Atunċa Marija ku Elizabeta arāmas njeđe trje lunj š sa tors akas. 57 Alu Elizabeta avinjit vřijamja s fakā š ja afukot bijat. 58 Kānd tuatā familija alu je š komšiji auzāt d asta, kum Domnu afost aša d bun kātri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja. 59 Kānd kupilu anapunit opt zālje, atribut s fije obrezāt, aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskā aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamā, 60 ali Elizabeta azās: "Nu, njego mora s s kjamje Ivan!" 61 Komšiji š familija azās: "Nimilja dāla familija ata nu s kjamā Ivan!" 62 Atunċa, daja ċe Zaharija na putut s audā, lumja ku mānilje la tribat kum jel vřja kupilu s s kjamā. 63 Zaharija akātāt s ji dja ploċe s skrije š askris: "S kjamā Ivan", š toc sa mirat. 64 Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizlijigat ljimba š jel dāturdātā anċiput s rubjaskā š s slavjaskā p Dimizov. 65 Kānd toc karje trija upruapje d jej avizot ċe Dimizov afukot alu Zaharije, lja fost frikā d Dimizov. Ān tuatje saturlje ān djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja ċe sa dogodit. 66 Ćinje god auzāt d

jej gändja d aja š sa tribat: "Atunča če osä fije d bijatusta känd ufi marje?", k Domnu sigurno osä fakä nješto marje pisti jel. **67** Sufletu alu Svântuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukä däla Dimizov: **68** "Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor, k avinjit s ažutä alu narodu aluj š s lji izbavjaskä! **69** Š atrimjes nauvä marje Spasitelj dän sämänca alu argatu aluj David, **70** kum jel d mult aobečit pisti vorbä alu prorokurlje karje jel atrimjes: (aiön g165) **71** s nji spasaskä däla dušmani alji noštri š däla mänä alu tuatä lumja karje nji marzašte. **72** Jel asta afukut s pokazaskä milä alu sämänca anuasträ aša ča ispunit savezu alu svänt karje afukut ku jej, **73** aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuasträ sämänca. **74** Kašä kum aobečit, nja skos däla dušmanj s putjem s ji služäm frzdä frikä, **75** s trijim kum Dimizov azäs š s fičem čije bun än tuatje zuvilje anuaštrje. **76** A tu, bijatu alu mjov, osä t kjem proroku alu Maj marje Dimizov. Osä plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremeštj drumu. **77** Osä änväc p narodu aluj s štije kum s s spasaskä kum s lji fije oprostit grešala alor. **78** Daja če je Dimizov pljin d milä š arje osječaj d noj, jel trimjatje lumina dän čerj. Kašä suarilje karje sa drikä än diminjacä, **79** Dimizov osä adukä lumina alu älja karje trijašte än nuaptje š arje frikä d muartje. Jel osä nji pokazaskä drumu karje aduče än mir." **80** Ivan akriskut š apostanit capän än suflet. Trija än lok undje nuje nimika. Känd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskä alu naroduluj alu Izrael.

2 Än vrijamaja caru la Rimuluj, August, azapovjedit s fakä popisu d tuatä lumje karje trijašte än cara. **2** Ästa afost prvi popis d lumje karje sa dogodit än vrijamje pänd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. **3** Toc apljikat än trgu undje trija sämänca aluj s s skrije än popis. **4** Aša š Josip, karje afost sämänca alu caru David, apljikat dän sat Nazaret än regije Galilleje än sat Betlehem än regije Judeje, undje d mult sa fukut David. **5** Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije än popis. Marija već afost grja, **6** š pänd afost än Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakä. **7** Ja afukut bijat, prvi kupil, la änvilijat š la pus än albjje daja če än sat undje irja sobje d gostjanjem nu irja lok d jej. **8** Än nuaptjaja p päjenu upruapje d Betlehem, njeki pastirurj päza vojilje alor. **9** Däturdatä sa ukazät ändelu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirijat! **10** Ändelu lja zäs: "Na vjec frikä! Jakä aduk vuavä Bunä vorbä karje p tuatä lumja s usričaskä! **11** Astäz sa fukut vuavä Spasitelju än Betlehem, än trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! **12** Aša osä štjtec k je istina aja če zäk: Osä gäsäc kupilu karje je änvilijat än plahtä kum zače än albjje." **13** Däturdatä alu ändeluj avinjit marje vuastje d ändelurlje dän čerj karje aslavit p Dimizov: **14** "Slava alu Dimizov karje vladjašte p čerj, a p pämänt mir alu lumje karje ja ugodit." **15** Š ändelurlje apljikat däla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: "Ajdac än Betlehem s vidjem ča fost če nuavä azäs Domnu!" **16** Apripit än Betlehem š änklo angäsät p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut än albjje. **17** Känd la gäsät, alu toc arubit aja če ändelu azäs d kupil. **18** Š tuatä lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zäs. **19** A Marija nimika na mujtat d asta ča uzät š gändja d aja än inima alu je. **20** Pastiri sa tors la vojilje p karje

päza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzät š avizut afost kum lja zäs ändelu. **21** D opt zälje maj änklo känd avinjit vrijamja s obrezaskä p kupilu, ja pus lumilje Isusu karje ändelu adat majdatä njego če Marija arämas grja. **22** Känd avinjit vrijamja Marija s s očitjaskä kum skrije än zakonu alu Mojsije, Josip š Marija alat p Isusu š apljikat än Hram än Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, **23** kum skrije än zakonu alu Domnuluj: "Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjašte alu Domnuluj." **24** Š aprinisät žrtvä kum mama aputja jar s fije čistä, kum zakonu alu Mojsije änvacä: "duavä grlic ili doj goluburj tänärij." **25** Trija atunča unu om än Jeruzalem, s kjämä Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufletu alu Svântuluj irja p jel š aštipat p Dimizov s izbavjaskä p Izraelcurlje kum aobečit. **26** Sufletu alu Svântuluj ja zäs k nusä muarje pänä god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskä p narodu aluj. **27** P zuvä känd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakä obredu kum je skris än zakonu alu Mojsije, Sufletu alu Svântuluj adus p Šimun s pljače än Hram. **28** Šimun alat p Isusu än mänj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja: **29** "Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor än mir. **30** Akuma vojki alji mjelj avizut spasjala, **31** p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu. **32** Jel je lumina s otkrijaskä istina ata alu tot narodu, äla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu tov." **33** Josip š Marija sa mirat la vobje če s rubja d Isusu. **34** Šimun lja blagoslovit š azäs alu Marije, mama alu Isusuluj: "Jakä, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osä kadä š mulc osä adrikä. Dimizov la trimjes kašä znaku s pokazaskä drumu d spasjalä, karje mulc inš osä l odbacaskä, **35** š aša osä aratä rovu än inima alor. A känd l odbacaštje, maču osä probijaskä inima ata." **36** Afost än Hram š proročičä Ana, fata alu Fanuel dän sämänca alu Ašer. Ja irja mult bätrnä. Afost šaptje aj än brak **37** š atunča atrijit kašä udovica pänlä optzäč š patru aj. Na išät dän Hram, njego än post š än molitvä aslužät alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. **38** Baš känd Šimunu azavršät, avinjit Ana š ančiput s slavjaskä p Dimizov š s rubjaskä d Isusu alu toc karje aštipat p Dimizov s izbavjaskä p Jeruzalem däla dušmanji alor. **39** Känd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas än Nazaret än regije Galilleje. **40** Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capän š maj mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskä. **41** Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika än Jeruzalem känd irja prazniku Pasha. **42** Känd Isusu avut duaväsprjače d aj, jej apljikat kašä uvijek s slavjaskä prazniku. **43** Däpä praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fälkovu Isusu arämas än Jeruzalem, ali roditelji aluj na štjtu aja. **44** Agändit k Isusu je än grupa alor. Jej aumblat una zuvä a atunča ančiput s l katje änrä familijje š änrä ortač alor, **45** ali nu la gäsät š aša sa tors än Jeruzalem š änklo s l katje. **46** Däpä trje zälje la gäsät än Hram änträ učiteljurj kum punje urjajke š lji änrjabä. **47** Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kät štije š kum binje odgovorjašte p pitanje. **48** Känd jej angäsät p Isusu na štjtu če s gändjaskä. Azäs mumusa: "Bijatu alu mjov, däče afukut tu asta nuavä? Jakä, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kätam!" **49** Isusu azäs alor: "Däče mas kätat? Dali voj nu štjtic k jo mora s fiuv än kasa alu Tatimjov?" **50** Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zäkä. **51** Isusu sa tors akas ku mumusa

š ku tatusov än sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. **52** Isusu krišťa š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3 Afost činčsprjače d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskä. Poncije Pilat afost upravitelju än regije Judeje. Herod avladit än regije Galileje, a fratusov Filip avladit än regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit än regije Abilene. **2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj än Jeruzalem. Än vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, än pustinje. **3** Jel apljikat än tuatje lokurj pänglã apã Jordan s rubjaskä alu lumjej k trjebje s s bätjzã s pokazaskä kum sa okrinut dãla grešãlã š Dimizov lja oprostet grešãla. **4** Kum askris proroku Izaija, Ivan afost "glasu karje strigã äñ pustinje: 'Pripremit drumu d Domnu š očistit d jel stazilje! **5** Ispunic tuatã dolina š poravnit tot djalu š brjegu! Ispavic drumu karje strãmb š poravnit aja čije nuje ravno! **6** Tuatã lumja osã vjadje spasjala alu Dimizovuluj!" **7** Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bätjzã: "Voj, šarpilor! Činje va zãs k aša d ljaznje putjec s fuđic dãla kaznã karje Dimizov trimjatje? **8** Fičec binje karje aratã k vas okrinut dãla grešãla avuastrã. Š vu äñšãlãc akã gãndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sãmãnca alu Abraham. Ali jo vu zãk, Dimizov puatje d bulovanjšťa s stvurjaskä kupi alu Abraham! **9** Dimizov uskoro osã luvjaskä ku sukurja äñ tot ljemnu karje nu dã bun plod. Tot ljemnu karje nu dã bun plod osã fije tijat š arunkat äñ fok." **10** Antribat mulc lumje p Ivan: "Atunča če trjebje s fičem?" **11** Ivan lja zãs: "Činje arje duavã kãmäšj, trjebje s dja alu älja karje narje ničuna. A činje arje mãnkarje, trjebje s podiljaskä ku älja karje narje." **12** Avinjit s s bätjzã čãk š carinikurlje š la tribat: "Učiteljulje, če trjebje s fičem?" **13** Ivan lja zãs: "Nu læc maj marje porezu njego če je lumja datorj." **14** Š la tribat vuastja: "A če trjebje noj s fičem?" Ivan lja zãs: "Nu læc banji dãla nimilja ku sãla š p nimilja nu punjec minčunj s dobicid banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastrã." **15** Kum lumja očekuja k Kristu äñdatã vinje, toc äñ inimã s äñtriba dal je Ivan Kristu. **16** Daja Ivan alu toc azãs: "Jo p voj bätjzã ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atãta d marje k jo nu sãñt dostojan čãk s ji fiuv argat. Jel p voj osã bätjzã ku Suflijetu alu Svãntuluj š ku foku. **17** Jel osã fije kašã omu karje odvojaštje gruvu dãla jarbã. Gruvu osã sprimjaskä äñ ostavã, a jarba osã apringã ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argã." **18** Ivan rubja alu lumjej Bunã vorbã d Dimizov ku multje altje opomenje. **19** Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dãn regije Galileje, daja če sa äñsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratusov, š d multje altje rovj čã fukut Herod. **20** Ali kãnd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan äñ kisuarje. **21** Majdatã njego če p Ivan la pus äñ kisuarje, kãnd Ivan bätizat p toc karje avinjit la jel, jel bätizat š p Isusu. Atunča kãnd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, **22** š Suflijetu alu Svãntuluj sa slubuzãt p jel äñ oblik kašã golubu. Dãn čerj sa uzãt glasu: "Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjavu! Tu ješt radostu alu mjov!" **23** Kãnd Isusu ančiput s rubjaskä d Dimizov la intja alu toc, avut njede trjzãč d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu alu Josip. Josip afost bijatu alu Eli, **24** Eli afost bijatu

alu Matat, Matat afost bijatu alu Levi, Levi afost bijatu alu Malki, Malki afost bijatu alu Janaj, Janaj afost bijatu alu Josip, **25** Josip afost bijatu alu Matatija, Matatija afost bijatu alu Amos, Amos afost bijatu alu Naum, Naum afost bijatu alu Hesli, Hesli afost bijatu alu Nagaj, **26** Nagaj afost bijatu alu Mahat, Mahat afost bijatu alu Matatija, Matatija afost bijatu alu Šimij, Šimij afost bijatu alu Joseh, Joseh afost bijatu alu Joda, **27** Joda afost bijatu alu Johanan, Johanan afost bijatu alu Resa, Resa afost bijatu alu Zerubabel, Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel, Šealtiel afost bijatu alu Neri, **28** Neri afost bijatu alu Malki, Malki afost bijatu alu Adi, Adi afost bijatu alu Kosam, Kosam afost bijatu alu Elmadam, Elmadam afost bijatu alu Er, **29** Er afost bijatu alu Jošua, Jošua afost bijatu alu Eliezer, Eliezer afost bijatu alu Jorim, Jorim afost bijatu alu Matat, Matat afost bijatu alu Levi, **30** Levi afost bijatu alu Šimun, Šimun afost bijatu alu Juda, Juda afost bijatu alu Josip, Josip afost bijatu alu Jonam, Jonam afost bijatu alu Elijakim, **31** Elijakim afost bijatu alu Meleja, Meleja afost bijatu alu Mena, Mena afost bijatu alu Matata, Matata afost bijatu alu Natan, Natan afost bijatu alu David, **32** David afost bijatu alu Jišaj, Jišaj afost bijatu alu Obed, Obed afost bijatu alu Boaz, Boaz afost bijatu alu Sala, Sala afost bijatu alu Nahšon, **33** Nahšon afost bijatu alu Aminadab, Aminadab afost bijatu alu Admin, Admin afost bijatu alu Arni, Arni afost bijatu alu Hesron, Hesron afost bijatu alu Peres, Peres afost bijatu alu Juda, **34** Juda afost bijatu alu Jakov, Jakov afost bijatu alu Izak, Izak afost bijatu alu Abraham, Abraham afost bijatu alu Terah, Terah afost bijatu alu Nahor, **35** Nahor afost bijatu alu Serug, Serug afost bijatu alu Reu, Reu afost bijatu alu Peleg, Peleg afost bijatu alu Eber, Eber afost bijatu alu Sala, **36** Sala afost bijatu alu Kenan, Kenan afost bijatu alu Arpakšad, Arpakšad afost bijatu alu Šem, Šem afost bijatu alu Noa, Noa afost bijatu alu Lamek, **37** Lamek afost bijatu alu Metušalah, Metušalah afost bijatu alu Henok, Henok afost bijatu alu Jered, Jered afost bijatu alu Mahalalel, Mahalalel afost bijatu alu Kenan, **38** Kenan afost bijatu alu Enoš, Enoš afost bijatu alu Šet, Šet afost bijatu alu Adam, Adam afost bijatu alu Dimizov.

4 Isusu, plijn ku Suflijetu alu Svãntuluj, apljikat dãla apa Jordan š Suflijetu la dus äñ lok undje nuje nimika **2** š d patruzãč d zãlje š la iskušãt nikuratu. D zãljiljalja na mãnkat nimik, š kãnd atrikut patruzãč d zãlje, afost flãmãnd. **3** A nikuratu ja zãs: "Akã ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskä mãlaj." **4** Isusu ja odgovorit: "Skris je äñ Svãntã pismã: 'Nu trijaštje omu samo d mãlaj.'" **5** Š nikuratu la dus p Isusu p marje djãl š ja pokazãt dãturdatã tuatã cara alu pãmãntuluj **6** š nikuratu zãče: "Čije osã zdauv asta tuatã vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjavu. **7** Akã t poklonještj la minje, tot je alu tov." **8** Isusu ja odgovorit: "Skris je äñ Svãntã pismã: 'Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino sluzaštje!'" **9** Nikuratu la dus äñ trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š zãče aluj: "Akã ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča äñ zos! **10** Daja če skris je äñ Svãntã pismã: 'Jel osã zapovidjaskä alu andeli aluj d tinje s t pãzãkã', **11** š: 'p mãñj s t adukã undje ku pičõru s nu t luvejšã d buluvan.'" **12** Isusu ja zãs: "Skris je äñ Svãntã pismã: 'Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!'" **13**

Känd iscrpit tuatä kušnja, nikuratu sa udaljät dälja jel pälna nuavä prilikä s l iskušaskä. **14** Isusu, pljin d snagä alu Suflijetuluj, sa tors än regija Galileja š vorba d jel sa proširit än tuatje lokurj än Galileja. **15** Isusu änväca än lokurj undje židovi s strändä š s ruga (karje s kjamä sinagoga) š toc l hvalja. **16** Š atunča Isusu avinjit än Nazaret, än sat undje akriskut. Š kašä uvijek sämbätä unträ än sinagogä š sa drikä s čitjaskä d Svänta pismä pänglä toc. **17** Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga š angäsät lok undje stä skris: **18** Suflijetu alu Domnuluj je p minje. Madat snagä š autoritet s rubjesk Bunä vorbä alu säračilor. Matrimjes s rubjesk alu lumjeje karje zarobic s puatje s pljače slobodni, s tork vidu alu vorbilor, s oslobodjesk p lumja dälja älja karje lji mučastje, **19** š s rubjesk k äšta an än karje Domnu aratä aluj binilje. **20** Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomočnikuluj š šadje s rubjaskä. Tuatä lumja än sinagogä sujäta än jel š jedva štjpta s zäkä nješto. **21** Š ančiput ku aštja vorbje s lji zäk: "Astž sa ispunit aštja vorbje d Svänta pismä karje akuma amčitit." **22** Š känd Isusu azavršät ku vorba, toc karje irja än sinagogä rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: "Dali nuje äšta bijatu alu Josip?" **23** A Isusu lji zäče: "Sigurno osä mi zäčec ästa poslovicä: 'Doktorulje, likujaštje sängur p tinje!' š: 'Fäj š aiča än trg undje ajkriskut aja čam auzät če sa dogodit än trg Kafarnaum.'" **24** Š nastavit: "Ästa poslovicä je istinita: 'Nimilja nu prihvatjaštje p proroku än lok undje jel akriskut.'" **25** Kum š štijec afost multje udovic än Izrael känd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje aj š šasä lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pämäntu. **26** Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovicä än Izrael. Njego jel la trimjes s ažitje alu udovicäj karje na fost Židovkä än trg Sarfata majupraje d trg Sidon. **27** Š isto äša känd afost proroku Elizej viuv, än Izrael afost multje lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjalje. Ali ničunu dälja jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija." **28** Känd auzät, toc än sinagogä sa nikäžät. **29** Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d liticä p karje sagradit alor trgu s l runče än zos. **30** Ali jel atrikut änrätr jej š aplikat p drumu aluj. **31** Isusu sa slubžät zos än Kafarnaum, karje je još unu trg än regija Galileja, undje änväca sämbätä än sinagogä. **32** Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku väncalä aluj daja če rubja kašä äla karje arje vlast. **33** Afost än sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat än tot glasu: **34** "Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dän Nazaret? Avjinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Sväntu karje Dimizov atrimjes!" **35** Isusu ja zapovjedit: "Tač š ješ dän jel!" P aja sufljetu alu rov p omu la dubärät pänglä toc š aišät d jel š nu ja naudit nimika. **36** Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskä unji ku aic: "D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovj, š jej jašäl!" **37** Š toc än regijaja auzät če Isusu afukut. **38** Isusu aišät d sinagogä š aplikat än kašä alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje. **39** Isusu astat pänglä ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š foku äläsato. Š odma sa skulat š lja dus s mälanče. **40** Känd akäzut nuaptja, toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot äla apus mänilje s lji likujaštje d tuatje bualje. **41** Isusu putirja sufljeti alji rovj dän multje lumje, š sufljeti alji rovj striga känd iša: "Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!" Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskä

daja če jej aštijut k je jel Kristu p äla karje Dimizov atrimjes. **42** Känd asvanit zuva, Isusu aišät d trgua š aplikat än pustinje. Š multä lumje l katä. Känd la gäsät, jej l ruagä s rämäje ku jej. **43** A jel lji zäče: "Trbjeje s mäduk š än alturj trgurj s rubjesk Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes." **44** Š Isusu rubja Bunä vorbä än sinagoge än pämänt alu Židovilor.

5 Una zuvä, känd Isusu astat pänglä apä Galileja, multä lumje s strändä pänglä jel s audje vorba alu Dimizov. **2** Majdatä d ästa, njeki ribarji već aišät dän čamacurj š ančiput s čistjaskä mrežilje. A Isusu avizut alor doj čamacurj p obalä **3** š auntrat än unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucärä s l pindje dälja obalä. Atunča šadje, š änväca p narodu d čamac. **4** Känd aprestanit s rubjaskä, zäče alu Šimun: "Pindje čamacu maj dāpartje undje maj adänkä apa, š arunkäc mrežilje d pukat." **5** Šimunu zäče alu Isusuluj: "Gospodarulje, tuatä nuaptja njam potrudit š nimika nam pukat. Ali kum tu äša zäč, osä arunk mreža." **6** Känd Šimun š ortaci aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atäta d mrežilje ančiput s s rupä. **7** Ribarji afukut ku mäna alu ortaci alor än altu čamac s vije s ažitä. Jej avinjit š atäta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskä. **8** Känd Šimun Petar aja avizut, akäzut la intja alu Isusuluj š zäče: "Fuđ dälja minje, Domnulje, daja če nu sänt om bun!" **9** Š jel š toc karje afost ku jel än čamac sa mirat kät mult pjaštje apukat. **10** Š isto äša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortaci alu Šimun. Isusu atunča zäče alu Šimun: "Navja frikä. Dakuma osä puč p lumja." **11** Känd jej askos čamacurj p obalä, jej älāsät tot š aplikat dāpä Isusu. **12** Una zuvä Isusu avinjit än unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Känd jel avizut p Isusu, akäzut la intja alu Isusuluj ku fälči kättri pämänt š sa rugat d jel: "Domnulje, akä vrjaj, poc s m likuješt." **13** Isusu tindje mäna, la dotaknit š zäče: "Vrjav. Fi likujit!" Š guba odma sa povlačit. **14** Isusu ja naredit: "Nu zäča alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštije alu popäj kum apuťja s t pregledjaskä. Prinisaštje žrtvä d čistjala äta, kum Mojsije azapovidit kum apuťja toc s vjadä k ješt likujit." **15** Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskä d buala alor. **16** A maj mult vorj jel s povlačä än pustinje š s ruagä. **17** Känd una zuvä Isusu änväca p narodu, änklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dän tot satu än regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A säla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskä p lumja. **18** Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adučä š s položaskä päglu Isusu. **19** Päntruv narod jej na putut s l adučä än kašä undje Isusu änväca. La dus p stipinij p krov š afukut rupä š p nosilä, la slubžät än mižlok d sobä pravo la intja alu Isusuluj. **20** D aja Isusu ashatit k krjadje än jel, azäs: "Ortakulje, sa oprostit grešala äta." **21** P ästa učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agändit: "Činje äšta karje gändjaštje k rubjaštje kašä Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskä grešala?" **22** Ali Isusu aštijut če gändjaštje š lji zäče: "Däče äša gändic? **23** Dali nuje majušurje s zäkä: 'Sa oprostit grešala äta', njego s zäkä: 'Skual š umblä?' **24** Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pämänt s oprostjesk grešala." Atunča zäče alu omuluj karje nu

puatje s umblje: "Čije zāk: 'Skulat, ja nosilā š fuđ akasā!" 25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut s apljikat akas, slavja p Dimizov p drum. 26 Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskā p Dimizov. Afost pljin d frikā š rubja: "Astāz noj amvizut nješto če nuje d krizut!" 27 Isusu dāpā aja aišāt š avizut p cariniku Levi kum šadje la carinā, š ja zās: "Vinā dāpā minje." 28 Š Levi sa skulat, alāsāt tot, š apljikat dāpā jel. 29 Atunča Levi apiredit d Isusu marje veselije ān kasa aluj. A ku jej amānkat mulc lumje š āntrā jej irja mulc carinikurj. 30 Atunča njeiki farizeji, š njeiki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurje alu Isusuluj ku vorbilje: "Dāče mānkāc š bjec ku carinikurje š ku lumja karje grešaštje?" 31 A Isusu lja zās: "Alu lumjej zdravānā nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavā trjebje doktorjamja. 32 Nam vinjit s kjem p lumja karje gāndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskā la Dimizov." 33 Njeka lumje ja zās: "Učenikurje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagā, aša š učenikurje alu farizeji, ali alji tjei stalno mālānkā š bja." 34 Lja antribat Isusu: "Dali kutizāc svatovi alu mladoženja s natiric s postjaskā pānd mladoženja ku jej? 35 Ali osā osā vinje vrijamja kānd osā lji ja p mladoženja š atunča s postjaskā." 36 Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbā: "Numilja nu rupje pjatika dāla cualā nuavā s puatā s krpjaskā p cualā bātrnā. Akā aja fače, osā rupā cuala nuavā, a pjatika dāla nuavā cualā nu pristajaštje alu cualā bātrnā. 37 Š numilja nu tuarnā vinu alu nov ān bātrnā tāšnĵ d pjalje. Akā aja fače, vinu alu nov osā rupā tāšnijlje š osā varsā, a tāšnijlje osā propanjaskā. 38 Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ān nuavje tāšnĵ. 39 Š numilja činje bja bātrān vin nu vrja vinu dāla nov daja če zāče: 'Bātrān je maj bun.'"

6 Una sāmābātā Isusu triča pisti pijanā d gruv. Učenikurje aluj rupja gruv, š la trljit ku mānilje š la mānkat. 2 A njeiki farizeji azās: "Dāče prekršāc zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu ān sāmābātā?" 3 Isusu lja odgovorit: "Dali voj nas čitit ān Svāntā pismā ča fukut David, argatu alu Dimizov, kānd afāmāzēt jel š ālja karje afost ku jel? 4 Dali na auntrat ān šator undje Dimizov s poštujaštje, jel amānkat dā mālaju karje posvitit š adat alu ālja karje afost ku jel? Dali nu zāče zakonu alu nostru k mālajusta nu kutjazā s mālānčje nimilja činje nuje popā?" 5 Atunča Isusu lja zās asta: "Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sāmābātā!" 6 Alta sāmābātā Isusu auntrat ān sinagogā s ānvacā. Afost ānklo om karje na putat s koristjaskā māna dirjaptā. 7 Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskā p Isusu k aprekršāt unu zakon alor. Daja pomatija p Isusu s vjadā dal vrja ān sāmābātā s likujaskā. 8 A Isusu aštijut gāndjala alor pa zāče alu om karje arje mānā karje nu puatje s koristjaskā: "Skual š stāj aiča la intja alu toc!" Jel sa skulat š astat ānklo. 9 Atunča Isusu zāče: "S vu āntrjeb: Dopusjtjaštje zakonu alu Mojsije s s fakā ān sāmābātā binje, ili rov? S spasaskā životu, ili s l uništjaskā?" 10 Sa ujtat p toc ān sinagogā š atunča zāče alu omuluj: "Ātidje māna!" Jel afukut aša š māna sa likujit. 11 Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikāžāt, š ančiput s dogovorjaskā če s fakā pāntruv Isusu. 12 Ān zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruadje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov. 13 Kānd avinjit alta

zuva, akimat la jel p učenikurje š āntrā jej akuljes duavāsprjače d lumje, karje lja odredit d apostolurj. 14 Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar, Andrija, fratilje alu Petar, Jakov, Ivan, Filip, Bartolomej, 15 Matej, Toma, Jakov, kupilu alu Alfej, Šimun karje avut nadimaku Domoljub, 16 Juda, kupilu alu Jakov, š Juda lškariot, karje maj ānklo izdajit p Isusu. 17 Isusu sa dat ān zos dāpā djal ku apostoli š astat p ravnici. Ānklo aštijat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pāmāntu alu Židovilor, 18 d regija pānglā apā undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. 18 Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskā tuatā buala. S likuja š ālja karje lja mučit sufletji alji rovj. 19 Tuatā lumje la akātāt s l dotaknjaskā daja činje l dotaknja snaga ajiša dān jel š lji likuja. 20 Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š zāče: "Nurukošĵ ištjec voj karje ištjec sārāc k voj ištjec uključi ān cara alu Dimizov! 21 Nurukošĵ ištjec voj karje ištjec flāmānž k voj osā fic narinic! Nurukošĵ ištjec voj karje akuma plāndec k voj osā vu radujic! 22 Nurukošĵ ištjec voj kānd lumja vu mrzaštje š kānd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu zāče k ištjec rovj daja če ištjec učenikurje alji mjei, alu Bijatu alu Omuluj! 23 Radučāvā voj ān zuvaja š sārīc d radost k istina je nagrada avuastrā marje je p čerj, k jej karje vu maltetirjaštje sāmānca je alu ālja karje d mult maltetirja p prorokurje!" 24 "Ali grjev vuavā, lumja karje bugatā, k već asprimit utjšala avuastrā! 25 Grjev vuavā karje ištjec narinic, k osā fic flāmānž! Grjev vuavā karje akuma vu radujic, k osā tugujic š s plāndec! 26 Grjev vuavā kānd p voj tuatā lumja uhvaljaštje, k jej karje uhvalja p voj sāmānca je alu ālja karje uhvalja d mult d prorokurje alji mičinoš." 27 "A jo vu zāk, vuavā karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje. 28 Kātāc dāla Dimizov s fakā binje alu ālja karje vu blastāmā. Rugāčāvā d ālja karje p voj maltetirjaštje. 29 Alu āla karje t luvjaštje p una falkā tindje š altā, š alu āla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kāmaša. 30 Ali dāj alu tot āla karje dāla tinje katā, a dāla āla karje dāla tinje furā nu kātā s āntuarkā. 31 Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavā s fakā. 32 Akā vrjec samo p ālja karje p voj vrja, nu zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj vrja p ālja karje vrja p jej. 33 Isto aša akā fičec binje samo alu ālja karje fače vuavā binje, nu zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj fače isto aja. 34 Akā pozajmic samo alu ālja karje puatje s vu āntuarkā āntrāt, nu zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s āntuarkā āntrāt. 35 Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu ālja karje nu puatje s vu āntuarkā āntrāt. Akā aja fičec, osā primic marje nagradā š osā fic kašā Maj marje Dimizov karje bun kātri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovj. 36 Fic bunj kātri tuatā lumje kum Tata alu vostru ān čerj jaštje bun kātri tuatā lumje." 37 "Nu sudic š nusā fic sudic. Nu optužāc š nusā fic optužāc. Oprostic š osā vu fije oprostit. 38 Dāc š Dimizov osā vu dja. Jel osā vu tuarnā marje količinā ān pualā, ka omu bun karje punjaštje gāvanu aluj d gruv aša če nabijaštje š potresaštje gruvu pānd god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskā još maj mult pānd gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osā mirjaskā š vuavā." 39 Isusu azās alor š još una vorbā: "Dali puatje vobu s adukā p vobu? Nu puatje, k amiždoj osā kadā ān rupā. 40 Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la ānvcāt tot če

štije, osā fije kašā učitelju aluj. **41** Dāče tujc la aškja ān vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu ān vojk alu tov? **42** Dāče zāč alu altuluj: 'Omulje, s c skot aškja dān vojku alu tov', a sāngur ān vojk nu vjez ljemnu? Ku duavā licje! Skuatje majdatā ljemnu dān vojku alu tov pa atunča osā vjez kum s skoc aškja dān vojku alu altuluj." **43** "Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskā plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskā plodu alu bun. **44** Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dān mārčinj nu sa dunā smokva nit strugurlje. **45** Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunā, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavā. Aja če omu rubjaštje aratā d karje jel inima arje." **46** "Če mikimāc, 'Domnu, Domnu!', a nu fičec aja če zāk? **47** Āla karje vinje la minje š auzāt vorbilje alji mjalje š fače aja če zāk **48** je kašā omu karje fače kasa š surpa adānkā rupā š postavīt temelju p buluvan. A kānd avinja poplava, š kānd apa navalit p kasā, nu puatje s miškā daja če binje fākutā. **49** Ali āla karje auzāt vorbilje alji mjalje š nu fače aja če zāk je kašā omu karje fače kasa p pāmānt frzdā temelj. Kānd apa navalit p kasā majdatā sa duburāt š irja skroz uništītā."

7 Dāpā aja če tot azās alu naroduluj, Isusu apljikat ān trg Kafarnaum. **2** Ānko afost njeji kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milā. Āla argat afost bulnav p muartje. **3** Kānd kapetanu auzāt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ān trgula s l ruadje s vije š s likujaskā p argatu aluj. **4** Kānd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: "Zasužāt s ji fač aja **5** daja če vija p narodu alu nostru, frzdā jel noj nam putja s sagradim sinagogā anuastrā." **6** Isusu apljikat ku jej. Š kānd avinjit la upruapje la kasā, atrimjes kapetanu p ortaci la Isusu. Jej azās: "Kapetanu azās asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sānt vrjedan s uncār ān kasa amja. **7** Nu sānt vrjedan s viuv pānla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskā argatu alu mjov. **8** Asta štjuv k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zāk alu unu: 'Fud!' š jel pljakā. Š alu altuluj zāk: 'Vinā aiča!' š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zāk: 'Fāj aja!' š jel fače." **9** Kānd auzāt aja, sa mirat Isusu š sa okrinīt la mulc lumje karje apljikat dāpā jel š zāčec: "Istina je, ān Izrael na gāsāt p unu Židov karje krjadje kašā āsta karje nuje Židov karje aša krjadje." **10** Kānd sa tors akas ālja p karje kapetanu atrimjes, angāsāt p argatu likujit. **11** Dāpā aja Isusu apljikat ān trg karje s kima Nain. La sljedīt učenikurlje aluj š mulc lumje. **12** Kānd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fālkov dān trg pānla grupā s l āngrupā. Fālkovu karje amurīt afost jedinac la mamā, karje afost udovicā, š mulc lumje dān trg irja ku ja. **13** Kānd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zās alu je: "Nu plānda!" **14** Avinjit š adotaknit nosiljije, a lumja karje la dučja astat. Isusu azās: "Fālkovulje, c zāk, skual!" **15** Š fālkovu sa drikat š arubit, a Isusu azās alu mumusāj: "Jakāc kupilu alu tov". **16** Toc sa mirat la sāla alu Dimizovuluj. L slavja š zāča: "Marje proroku trijaštje āntrā noj! Dimizov avinjit s azūtā alu narodu aluj!" **17** Š toc āntrā Židovj š ān altje lokurj auzāt aja če Isusu afukut. **18** Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj učenikurj aluj **19** š lja trimjes la Domnu Isusu s l āntrjabje: "Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije ili dal trjebje s štīptām

p altu s vije?" **20** Kānd jej avinjit la Isusu, azās lumjaja: "Ivan karje bātjazā atrimjes p noj la tinje s t āntrībām: 'Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije ili dal trjebje s štīptām p altu s vije?'" **21** Pānd jej afost ānko, Isusu alikujit p mulc d bualā, d patjalā š d suffjeti alji rov. Š alikujit p multā lumje karje vorbj s puatje s vjadā. **22** Atunča aodgovorit alor: "Fudīc š javic alu Ivan ča vizut š auzāt: vorbj vjadje, lumja karje nu puatje s umblā akuma umblā, lumja karje avut bualā p pjalje, akuma je likujic, surdi audje, morcā s skualā, š alu sārāčilor s rubjaštje Bunā vorbā d Dimizov. **23** Blagoslovit āla karje nu kadje ān vjerā dān minje." **24** Kānd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskā alu multā lumje d Ivan. Jel azās: "Aspljikat ān lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat ānko s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašā trstika karje vāntu uljigāna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. **25** Ili aspljikat s vidjec p omu karje māndru ānbrākat? Nu! K lumja karje aduče māndrje cualje š trijaštje ān bugacije s nalazaštje ān palače alu caruluj. **26** Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. **27** Ivan je āla d karje je skris ān Svātā pismā: 'Jakā, trimjet p omu karje duče vorba amja s pljače la intja ata s pripremjaskā drum d tinje.' **28** Punjec binje urjajke: d tuatā lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, ān cara alu Dimizov, āla karje je maj mik je maj marje d jel." **29** Tuatā lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bātizat. Atunča, kānd jej auzāt če Isusu azās, sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā. **30** Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bātjazā Ivan. **31** Isusu azās: "A ku činje s lji usporidjesk p lumja ān asta vrijamje? P činje samānā? **32** Jej je kašā kupi karje šadje la trznica š unu p alt s strigā: 'Noj amkāntat vuavā vjasāi kāntič š voj na žukat! Noj amkāntat vuavā tužne kāntič a voj na plāns!' **33** K, avinjit Ivan karje bātjazā na mānkat mālaj nič vin na but, a zāčec: 'Ān jel je suffjetu alu rov!' **34** Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amānkat š ambul, a zāčec: 'Jakā, omu karje vija mult s mālānce š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!' **35** Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan." **36** Unu farizej akimat p Isusu s mālānce ku jel. Jel auntrat ān kasā alu farizej š alat loku la astal s mālānce. **37** Afost njeka mujarje, kunuskutā ān trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mālānkā la farizej ān kasā. Š jakā, mujarja adus skumpā ulje karje miruasā ān māndru bukal. **38** Š astat la pičuarje dāpā Isusu. Ančiput s plāngā š lakrmilje kādja p pičuarje. Ku pāru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpā ulje karje miruasā. **39** Kānd avizut farizej karje akimat p Isusu, agāndit: "Kānd āsta om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnicā." **40** P aja Isusu ja zās: "Šimune, am s c zāk nješto." A jel azās: "Učiteljulje, zi!" **41** A Isusu azās: "Doj omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje kovanic d arđint, a altu om činčāč. **42** A kum jej na vut dundje s āntuarkā, alu amiždoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj maj mult osā l vrja?" **43** Šimun azās: "Gāndjesk alu āla karje maj mult oprostīt datorija." Azās Isusu: "Binje azās." **44** Atunča Isusu sa okrinīt la mujarje š zāče alu Šimun: "Vjez p asta mujarje? Jo auntrat ān kasā ata,

ali tu nu maj dat apä s späl pičuuarilje, a ja apläns š lakrmilje alu je akäzut p pičuuarje a ja lja asplat š ku päru mi lja frikat. **45** Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d känd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuuarilje. **46** Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpä ulje karje miruasä auns pičuuarilje. **47** Däče gändješt k ja apokazät atäta d marje ljubav? C zäk istinä: aja je daja če grešala alu je, š akä lja fost multä, afost oprostit. Äla karje gändjaštje k trjebje aluj učärä s s oprostjaskä, äla vrja učärä.” **48** Atunča alu mujarje azäs: “Zaista, grešala ata cam oprostit.” **49** Älja karje afost änklo ančiput äntri jej s rubjaskä: “Činje je äšta š grešala s oprostjaskä?” **50** A jel zäče alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasät! S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

8 Majdatä d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskä Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duaväsprjače apostolovj **2** š njeke mujerj karje Isusu lja likujit däla suffljeti alji rovj š däla bualä. Älja mujerj afost Marija karje afost d trj Magdala, dän karje Isusu apuritit šapnje suffljeti alji rovj, **3** Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju än palače alu Herod, Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor. **4** Känd pänglä Isusu sa sträns mulc lumje dän tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbä: **5** “Una zuvä aišät omu s posijaskä sämänca än polje. Känd aposijit, njeka sämänca akäzut p drum š lumja umbra p aja š puji lja amänkat. **6** Njeka sämänca akäzut p pämänt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apä. **7** Njeka sämänca akäzut änrä märčinj š märčinilje akriskut una ku jej š ja sa ugušät. **8** A njeka sämänca akäzut p bun pämänt š krajaštje š rudjaštje d usutä d vorj.” Isusu azäs aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audä, trjebje s puje urjajke š s razumjaskäl” **9** Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbä. **10** Isusu azäs: “Dopustit vuavä s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje känd jo änväc p alcä s ispunjaskä Svänta pismä: ‘S utjä a nu prepoznajaštje, š s audä, a nu razumjaštje’. **11** Jakä če značaštje asta vorbä: sämänca je vorba alu Dimizov. **12** A sämänca karje akäzut p drum prestavjaštje p älja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskä. **13** A sämänca karje akäzut p buluvan prestavjaštje p älja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Älja njeka vrijeme krjadje, a känd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje. **14** A sämänca karje akäzut än märčinj prestavjaštje p äštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijeme trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. **15** A sämänca karje akäzut p bun pämänt prestavjaštje p lumja karje ku bunä š ku poštena inimä päzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakä maj dāpartje känd je grjev, daja jej adučē bun plod.” **16** “Nimilja nu prindje lampa s viljaskä ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc älja karje unträ s puatä s vjadä binje. **17** K tot čije äviljit osä fije dävžvljit š tot čije skuns osä s štije š osä vije p luminä. **18** Daja punjec binje urjajke k äla karje päzaštje vorba amja osä razumjaskä mult, a p älja karje nu päzaštje vorba amja osä s ja š aja če gändjaštje k razumjaštje.” **19** Atunča muma š fracä alu Isusuluj avinjit s l vjadä, ali na putut

s vije la jel k afost mulc lumje. **20** Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracä alji tej stä afar š vrja s t vjadä.” **21** Känd Isusu auzät aja, azäs alu lumje: “Älja karje punje urjajke š askultä vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.” **22** Än una zuvä azäs Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apä.” Jej auntrat än čamac š aotplovit. **23** Pänd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s sufflje marje vänt. Väntu ančiput s fakä marj valurj karje ančiput s napunjaskä čamacu d apä š jej sa gäsät än rov. **24** Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zäs: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!” A Isusu sa skulat, azapovidit alu väntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. **25** Atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “Däče nas krizut än minje?” A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azäs unji alu alc: “Činje äšta s zapovidjaskä čak š alu väntuluj š alu apäj, š punje urjajke la jel?” **26** Avinjit än regija Gerasa, karje je p alta partje d apä d regija Galileja. **27** Čim Isusu aišät d čamac p obalä, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dän trg karje avut suffljeti alji rovj än jel. Več d mult kum nu sa brkat nič atrijit än kasä njego irja la märmänc. **28** Multä vrijeme suffljeti alji rovj l cänja š akä lumja la lligat p lanacurj š okove š l päza, jel rupja lanacu š suffljeti alji rovj l natirja s pljače än lok undje nuje nimika. Känd omula avizut p Isusu, acäpat. Isusu azapovidit alu suffljeti alji rovj s jašä d omula. Akäzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj däla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Märog d tinje, nu m mučjal” **30** Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel zäče: “Mulc”, k afost än jel mulc suffljeti alji rovj. **31** Š suffljeti alji rovj ančiput mult s s ruadje d Isusu s nu naridjaskä s pljače än jamä frzdä kraj undje osä fije kaznic. **(Abyssos g12)** **32** A änklo p djal mult porč s ranja. Suffljeti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskä s unträ än porč š Isusu adopusit. **33** Atunča suffljeti alji rovj aišät d om š auntrat än porč. Toc porči adat fuga än zos dāpā djal än apä š sa nikat. **34** Känd lumja karje päza p porči avizut ča fost, afudit š arazglasät p trg š p saturj. **35** A lumja avinjit s vjadje ča fost. Känd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dän karje aišät suffljeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, änbrkat š bun än kap. Š lumja sa spirjat. **36** Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu än karje afost suffljeti alji rovj. **37** Tuatä lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikä, š arugat p Isusu s pljače däla jej. Isusu auntrat än čamac s pljače pisti apä änrätr. **38** Majdatä njego če Isusu š učenikurlje aluj aotplovit än čamac, omu d karje suffljeti alji rovj aišät sa rugat mult d Isusu s puatä s rāmāje ku jel. Ali Isusu ja zäs: **39** “Äntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasät p tot trgu če ja fukut Isusu. **40** Multä lumje aštipa p Isusu s s äntuarkä dāpā alta partje d apä. Känd Isusu ažuns, toc ku radostu la štipat. **41** D däturdatä avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja än sinagogä. Akäzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije än kasa aluj. **42** Jel avut jedinica fatä karje avut duaväsprjače d aj karje irja p muartje. Pänd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dāpā pistot. **43** Änrä lumje irja mujerj karje duaväsprjače d aj krvarja, š potrošät tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskä. **44** Avinjit d drät š apus mäna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskä. **45** Antribat Isusu: “Činje apus mäna p minje?” Š pänd toc azäs: “Nu jo”, Petar azäs:

"Gospodarulje, multă lumje t pindje š t strânde!" 46 A Isusu azăs: "Njeko namjerno apus mâna p minje. Amositit k sâla aišât d minje." 47 Kând mujaraja saznajit k nu puatje s askundă k ja apus mâna p Isusu, atrimurat d frikă š akăzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zăs dăce apus mâna p Isusu š kum odma sa likujit. 48 A Isusu alu je azăs: "Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pând plječ!" 49 Kând Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasă alu Jair ku poruka: "Camurit fata. Nu maj muča učitelju više." 50 Auzăt Isusu š azăs alu Jair: "Na vja frikă! Samo kradje š ja osă fiije binje!" 51 Kând Isusu avinjit ân kasă alu Jair, Isusu adopotist samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatăj š alu mamăj alu fataja s utrije ku jel. 52 Š toc karje već irja ân kasă plândja š tuguja dăpă ja. Isusu lja zăs: "Nu plândec! Nuje muartă, njego s kulkă!" 53 Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă. 54 Isusu alato d mână š astrigat: "Kupilulje, sku!!" 55 Š sufletu sa tors š odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălănče. 56 Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăcă alu nimilja če sa dogodit.

9 Isusu akimat la jel p duavăsprače apostolurj š lja dat sâla š autoritet s putirjaskă p suffjeti alji rovj š s puată s likujaskă p bulnavi. 2 Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p bulnavi. 3 Isusu lja zăs: "Nimika nu lăc ku voj p drum: nič băcu, nič tašna, nič mălaju, nič banji, nič altje kămăšj! 4 Ân tuată kasa ân karje untrăc s prenočić ânklo, râmijnec ân ja pând god nu pljikăc ân altu trg. 5 Undje p voj nu vu primjaštje, pând išăc d trgula istrisăc prašăna dăpă pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov." 6 Učenikurlje apljikat š umbra p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov š likuja p lumja pistot. 7 Herod, karje irja vladaru d regija Galileja, auzăt tot če sa dogodit š afost zbunjen daja če njeka lumje rubja: "Isusu je Ivan karje bătjază. Sa skulat dăla morc." 8 Altu rubja: "Isusu je Ilija karje trjebje s vije." Aldă trje azăs: "Isusu je unu d prorokurj karje majdată atrijit. Sa tors dăla morc." 9 A Herod azăs: "Jo amzăs s taje kapu alu Ivan karje bătjază š nu puatje s fiije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atăta aud?" Aša akătat prilikă s vjadă p Isusu. 10 Kând apostoli sa tors ândrăt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukat. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fiije sângur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. 11 Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dăpă Isusu. Isusu lja primit š rubja Bună vorbă d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskă. 12 Pând akăzut nuaptja, avinjit duavăsprače apostolurj la Isusu š ja zăs: "Las p lumja s pljače p saturj š p okolică s găsăskă mănkarje š undje s s kulică daja če ištjem akača undje nuje nimika." 13 A Isusu zăče: "Voj lji nahranic." A jej zăče: "Avjem samo činč mălajur š doj pještj. Dali s pljikăm š s kumprâm mănkarje d tot narodu?" 14 A lja fost njede činč mij d vujniči. Isusu p aja azăs alu učenikurj aluj: "Zăčec alu lumjej s šagă ân grupje njede činzăc." 15 Š učenikurlje afukut aša š lumja ašăžut. 16 Isusu alat činč mălajurj š doj pještj, sa ujtat ân čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mănkarje š arupt mălaju š adat mălaju š pjaštje la učenikurj s podiljaskă alu lumjej. 17 Toc avut s mălănče kăt god aput. Š još duavăsprače d korpje sa nakupit d ostatkurj d mălaj š d pještj. 18 Maj ânklo, Isusu apljikat dăpartje dăla lumje s s ruadje š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Kând Isusu aprestit s s ruadje lja tribat: "Če rubjaštje lumja činje sânt

jo?" 19 Jej aodgovorit: "Mulc inš zăče k ješt Ivan karje bătjază, alcă zăče k ješt Ilija, š alcă njeki zăče jar k ješt unu d prorokurj karje majdată atrijit š sa tors dăla morc." 20 A atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "A voj, če zăčec činje sânt jo?" Petar zăče: "Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!" 21 A Isusu lja zapovjedit s nu zăcă alu nimilja. 22 Azăs: "Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vodilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskă. Mora s m umuară š aldă trje zălje jo mora s fiuv adrikat dăla morc." 23 Atunča Isusu azăs alu lumjej: "Akă njeko vrja s fiije učeniku alu mjov mora s s odrinknjaskă sângur d jel, š tuată zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskă p minje. 24 K činje god vrja životu aluj s spasaskă, osă l pjargă; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osă l spasaskă. 25 Če koristjaštje alu omuluj akă dobidjaštje tot pământu, ali pjardje sângur p jel? 26 Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osă am rušunje kând jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svânt. 27 Punjec urjajke k istina je: njeki dăla voj karje aiča stăc nusă muară pând nu vjadje cara alu Dimizov." 28 Otrpilike opt zălje dăpă aja če lja zăs aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruadje. 29 Š pând Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualilje ja sjajit čisto albă. 30 Dăturdată, doj omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Âlja afost Mojsije š proroku Ilija. 31 Sa pojavit ân marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pământusta, karje Isusu uskoro osă fakă ân Jeruzalem s ispunjaskă voja alu Dimizov. 32 Pând Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Kând sa skulat, avizut marje lumină karje vinje dăla Isusu š doj omurj karje astat pânglă jel. 33 Pând Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dăla Isusu, Petar azăs alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: "Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije." 34 Pând Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrjijit š alor irja frikă. 35 Dimizov lja rubit dăn oblak: "Âsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fiije caru! P jel skultac!" 36 Š kând jej auzăt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ân zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut. 37 Kând alta zuvă sa dat ân zos dăpă djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu. 38 Dăturdată, njeki om ântră multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: "Učiteljulje, ujtijte la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupit alu mjov. 39 Jakă, suflijet alu rov mult vorj l pukă š dăturdată jel ânčapje s căpje. La runkă ân grčurj š ji pljika pjena p gură. Š nu l lasă pănă god skroz nu l iscrpjaštje. 40 Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskă, ali na putut." 41 Atunča Isusu azăs: "Lumjo karje trijic ân vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atăta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kăt mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!" 42 Š pând bijatu avinjit la Isusu, suflijetu alu rov la duburăt š jel ančiput s s grčaskă. A Isusu alu suflijetuluj alu rov azapovjedit s jašă š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. 43 Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov. Pând toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azăs alu učenikurlje aluj: 44 "Punjec binje urjajke če vu zăc: Još ucără lumja osă predajaskă p minje, p Bijatu alu Omuluj, ân vlastu la dušmanji alji mjeje." 45 Ali jej na štijut če jel avrut s zăcă. Aja znaçală afost skuns dăla jej. Jej na putut s razumjaskă š lja fost frikă s

I äntriabje d aja. 46 Učenukurlje ančiput s raspravljaskä činje dälä jej maj marje. 47 Ästijut d čaja raspravljäšte Isusu daja alat p kupilu, š la pus pänglä jel. 48 Š Isusu lja zäs: "Činje ku drag primjašte p kupilusta päntrov minje, primjašte š p minje. A činje p minje primjašte, primjašte š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik änrä voj toc, äla je maj marje!" 49 Ivan p asta azäs alu Isusuluj: "Gosodarulje, noj avizut p njeko karje än lumilje alu tov zapovidjašte alu sufleti alji rovj s jašä d lumje. Noj amzäs aluj s nu fakä aja daja če nuje učenuku alu tov kašä če ištejnoj." 50 Isusu azäs: "Nu branic! Äkä njeko nu lukrjază päntrov voj, jel atunča lukrjază äk voji!" 51 Känd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu än čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače än Jeruzalem, 52 š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat än sat än regija Samarija s ji pripremjaškä če ji trjebje. 53 A änklo lumja na vurut s l primjaskä daja če pljika än Jeruzalem. 54 Känd učenukurlje Jakov š Ivan auzät k lumja än Samarija na primit p Isusu, jej azäs: "Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringä foku dän čerj?" 55 A Isusu sa okrinut š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakä aja. 56 Atunča Isusu š učenukurlje aluj apljikat än altu sat. 57 Pänd jej još pljika p drum, njeko azäs alu Isusuluj: "Pljek dämpä tinje undje god tu plječ." 58 Isusu ja zäs: "Lisica arje jamä š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat." 59 Atunča Isusu azäs alu altuluj: "Vinä dämpä minje!" A jel azäs: "Domnulje, lasämä majdatä s pljek s ängrop p tatimjov." 60 Isusu ja zäs: "Las p morcä s gruapje p alor morcä, a tu fuš š rubjašte alu alcilor Bunä vorbä d cara alu Dimizov." 61 Š još njeko začje: "Domnulje, viuv dämpä tinje, ali dopustjaštem majdatä s m oprostijesk ku ukučanji mjei." 62 Isusu ja zäs: "Äkä äncep s orještj ravno, a t ujc dämpä tinje, tu nu poc s služäštj än cara alu Dimizov."

10 Domnu Isusu dämpä aja akuljes änrä jej šaptjezäč š doj alcä učenukurj š atrimjes kätä doj s pljače la intja aluj än tot trgu š än tot loku undje Isusu atribut s pljače. 2 Känd sa sprimit s pljače lja zäs: "Berba je marje, ali radnič jaštej uncärä. Berba pripadnjašte alu Domnuluj, daja rugäcävä la jel s trimjatä još maj mult radnič än berbä. 3 Äncipjec akuma, ali päžcävä k trimjet p voj kašä p vojilje änrä lumje karje kašä lupurj. 4 Nu dučec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stäc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja. 5 Än tuatä kasa än karje unträc s prenočic änklo, majdatä začec: 'S dja Dimizov miru alu toc än asta kasä!' 6 Äkä än aja kasä jaštej omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osä äjbje miru ku karje voj la blagoslovit. Äkä änklo nuje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel nusä primjaskä äla miru ku karje voj la blagoslovit. 7 Nu vu preselic d kasä än kasä! Boravic än aja kasä pänd fic än trgula š nu fic rušänošj s mänkäc š s bjec aja če vu dä, k kum začem: Radniku azaslužät plata aluj. 8 Ali än tot trgu än karje unträc š änklo nu vu primjaštej fic zadovoljni ku aja če god vu dä s mänkäc. 9 Likujic änklo p lumja karje bulnavj š začec alor: 'Asta aratä k cara alu Dimizov avinjit la voj!' 10 Ali än tot trgu än karje unträc š änklo nu vu primjaštej, išac la ulicilje aluj š začec: 11 'Čak frikäm š prašäna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pičuarje alu anauštrje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!' 12 Vu

zäk: Känd vinja vrijamja d sud osä fije majušurje alu lumjejr uväv dän trg Sodoma njego alu lumjejr dän trgula!" 13 Isusu azäs: "Grjev uvävä, lumjo än trg Korozain! Grjev uvävä, lumjo än trg Betsaida! Äkä njeko afukut čudurj änrä lumje poganä än trg Tir š än trg Sidon karje jo afukut änrä voj, jej već d känd s okrinja dälä rov. Adučja cualje hrapave š šidja än činušä s pokazaskä žalostu. 14 Daja osä fije majušurje än zuvä d sud alu lumje än Tir š än Sidon njego uvävä än Korozain š Betsaida! 15 A voj, lumjo än trg Kafarnaum, voj sigurno nusä vu drikäc pänlä čerj samo daja če jo amfot änrä voj! Nu! Voj osä vu slubudje änklo undje loku d kaznit." (Hadēs 986) 16 Atunča azäs alu šaptjezäč š doj učenukurj: "Känd njeko punje urjajke la voj, aja je kašä kum punje urjajke la minje. Š känd odbacašte p voj aja je kašä kum odbacašte p minje. A känd njeko odbacašte p minje aja je kašä kum odbacašte p Dimizov karje ma trimjes." 17 Känd sa tors šaptjezäč š doj d učenukurj la Isusu, ku drag azäs: "Domnulje, čak š sufleti alji rovj askultä känd lji zapovidim än lumje alu tov." 18 A Isusu lja zäs: "Štiu, k amvizut p Sotona kum akäzut d čerj ka sklipjala. 19 Vidjec, jo amdat uvävä tuatä säla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazäč šärpj š škorpionurj. Nimika uvävä nu puatje s naudjaskä. 20 Ali nu radujic samo daja če p voj sufleti alji rovj askultä, njego maj mult radujicävä daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis än čerj." 21 Atunča Sufletju alu Svätuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azäs alu Dimizov: "T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pämäntu, čaj skuns istina d cara ata dälä lumje karje gändjašte k je mudri š mintošj š če pokazäštj aja alu lumje karje kašä kupi karje vrjaj s änvacä. Da, Tato, cije s svidaštej s fač aja aša." 22 Atunča Isusu azäs: "Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštej činje sänt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š älja alu činje jo odlučjesk s l otkrijesk, binje kunuaštej činje je Tata." 23 Maj änklo, känd afost sängur ku učenukurlje aluj, š ja azäs: "Nurukošj älja karje vjadje aja če vidjec voj. 24 K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadä aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audä aja če voj audjec, ali na uzät." 25 Udatä känd Isusu änväca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š atribut p Isusu s l iskušaskä: "Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?" (aiōnios 166) 26 A Isusu ja zäs: "Če skrrije än zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če začje?" 27 Omu azäs: "Zakonu začje: 'Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatä inima ata š ku tot sufletju alu tov š ku tuatä snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje' š 'vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sängur p tinje.'" 28 Isusu ja zäs: "Binje ajzäs. Fäj aša š osä primješt vječni život." 29 Ali omu avrut s s spalje, š aša jel äntriabä p Isusu: "D činje rubjaštej känd zakonu začje 'bližnji alu mjov?'" 30 Isusu aodgovorit ku asta vorbä: "Njeki omu putuja dän Jeruzalem än trg Jerihon š la napadnit färäčošj š alat tot dämpä jel, la butut š apljikat. Š p omula aläsat s zakä skoro mort. 31 Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Känd avizut p omu karje skoro mort, la zaobidit š apljikat maj dämpartje. 32 Isto aša pänglä lokula avinjit atunča š levitu, pomočniku än Hram. Känd la vizut, š jel la zaobidit š apljikat maj dämpartje. 33 Atunča njeki omu d regija Samarija trjače p drumula. Känd avizut p omula, ja fost žau d jel. 34 Avinjit la urpuapje d jel, ja spälat räžnilje ku ulje š ku vinu š ja

ānvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ān gostijonā š ānkle anastavit s s pobrinjaskā d jel. 35 Mānje zuvā jel adat duavā kovanic d ardint alu gazdāj alu gostijonāj, š ja zās: 'Brinjaštiite d jel š akā maj mult putrošāštj, c plātjesk kānd m ānturča.'" 36 A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: "Če gāndješt? Karje d āštja trje alu omuluj sa pokazāt k je bližnji alu omula karje la napadnit fārāčošī?" 37 Azās učitelju d zakon alu Mojsije: "Āla karje ja pokazāt milā." Isusu ja azās: "Binje ajzās. Fuđ š fāj kum š jel afukut." 38 Pānd Isusu š učenikurlje aluj nastavia s putujaskā kātri Jeruzalem, auntrat ān unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit ān kasa alu je. 39 Avut sorā karje s kima Marija. Pānd Domnu Isusu ānvāca, Marija šidja š punja urjajke. 40 A Marta afost mult zabrinutā k mora s pripremjaskā tuatā mānkarja, pa ja avinjit s s žaljaskā: "Domnulje, nu c brigā če sorimja ma lāsāt sāngurā s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažutje!" 41 Ali Domnu Isusu ja zās: "Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če gāndješt k trjebje. 42 A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusā fije lat dāla ja."

11 Udatā Isusu sa rugat la njeki lok. Kānd azavršāt ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azās: "Domnulje, ānvacā p noj s nji rugām kum Ivan karje bātjazā anvacat p učenikurlje aluj." 2 Isusu lja zās: "Kānd rugāc, zāčec: "Tato ān čerj, s s štujaskā lumilje alu tov asvānt. Aduj cara ata p tot pāmāntu. 3 Adā nuavā mānkarje karje trjebje tuatā zuva 4 š oprostjaštje anuastrā grešala, k š noj oprostim alu ālja karje grešaštje pāntruv noj. Nu da s kidjem ān kušnje." 5 Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: "Akā plječ ān ponoč la ortaku alu tov š ji zāč: 'Adām trje mājajurj, 6 k ma vinjit ortaku ān gostjamje, a nam s idauv nimik d mānkat!', če osā zākā ortaku? 7 Dali nusā zākā: 'Nu m uznemirja! Uša je već ān kisā, a kupi je ān pat k nu pot akuma s m skol s c dau!' 8 Ali vu zāk: čak š akā omula nu s skuālā daja če ješt ortak aluj, š nu c dā nimika, osā skuālā daja če mult l rod frzdā rušanje. Š osā zdja atāta kāt cije trjebje. 9 Š daja vu zāk: Nu odustanic! Rugāc p Dimizov š osā dobidic! Kātāc š osā gāsāc! Bitjez la uša š osā s vu dāškidje! 10 Činje god ruagā p Dimizov, primjaštje. Činje god katā, gāsāštje. Činje god batje, uša s ji dāškidje. 11 Voj karje ištjec tatje, če ačiča voj kānd bijatu alu vostru katā pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! 12 Ili akā bijatu alu vostru katā vov dāla voj, dal voj ja da škorpjon? Nu! 13 Akā voj, karje ištjec rovj, štijec s dāc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kāt maj mult alu vostru Tata ān čerj osā darujaskā p Suflijetu alu Svāntuluj alu ālja karje l ruagā?" 14 Isusu una zuvā aputiit p suflijetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskā. Kānd suflijetu alu rov aišāt, omu arubit š mulc lumje sa mirat. 15 Ali njeki dāla jej azās: "Jel putirjaštje suflijeti alji rovj daja če ji žutā Beelzebul, karje je vladaru alu toc suflijeti alji rovj." 16 A alci avrut s la puče ān zamkā š akātāt s idja njeki znak kašā dokazu k Dimizov la trimjes. 17 A Isusu aštijut če gāndjaštje, pa lja zās: "Akā lumja ān ista carā s burjaštje āntrā jej, osā propranjaskā cara alor. Akā familija ān ista kasā s burjaštje āntrā jej, osā s raspdnjaskā familija alor. 18 Voj zāčec k jo ku sāla alu Beelzebul putirjesk p suflijeti alji rovj. Aja atunča značaštje k š ālja karje je ān cara alu Sotonāj s burjaštje āntrā

jej. Kum atunča cara aluj s rāmāje? 19 A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p suflijeti alji rovj? Akā, kašā kum zāčec, jo putirjesk p suflijeti alji rovj ku sāla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakā š učenikurlje alji voštri ku sāla alu Beelzebul. Sigurno nusā slažaštje. Učenikurlje alji voštri osā zākā k Beelzebul nu s burjaštje sāngur pāntruv jel. 20 Ali daja če jo p suflijeti alji rovj putirjesk ku sāla alu Dimizov, atunča aja aratā k la voj avinjit cara alu Dimizov. 21 Kānd capān omu karje arje bunā oružije pāzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno. 22 Ali kānd l napadnjaštje maj capān d jel, l avladjaštje š ija tuatā oružija ān karje sa uzdit dušmanu alu. Alat tot če omula avut š apodilijit ku lumja aluj. 23 Āla karje nuje ān partja amja, jel je pāntruv minje; āla karje ku minje nu strānde vojilje, jel lji putirjaštje." 24 Atunča Isusu azās asta vorbā: "Kānd suflijetu alu rov jašā d om, lutjaštje p pustinje š katā lok s odmorijaskā. Kānd nu l gāsaštje, azās sāngur aluj: 'M tork ān om ān karje maj datā atrijit dān karje aišāt.' 25 Kānd sa tors, gāsaštje k je omula kašā kasa karje je čistitā š uredna, ali gualā. 26 Atunča sa dus s adukā p alcā šaptje suflijeti alji rovj još maj rov d jel, š toc untrā ān om š ān jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego če irja maj datā njego ča pljikat suflijetu alu rov." 27 Pānd Isusu rubja d āštja stvarurj, njeka mujarje d multā lumje astrigat: "Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!" 28 Isusu azās: "Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultā." 29 Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zās: "Lumja ān asta vrijamje je rovj. Vrja s fak znak kašā dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusā dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumje ān vrijamja alu prorokuluj Jonej kānd Dimizov la spasāt dāla murtaje. 30 Baš kašā kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumje karje atrijit ān trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osā dogudjaskā ku minje, Bijatu alu Omuluj, osā fije znaku alu lumje ān asta vrijamje. 31 La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, carica karje d mult avladit p pāmānt alu Jugu osā skuālā š osā svjedočaskā pāntruv lumje ān asta vrijamje daja če ja avinjit d dāpartje s audā p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. 32 La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, lumja karje atrijit ān trg Niniva osā skuālā š osā svjedočaskā pāntruv lumja ān asta vrijamje daja če jej sa okrnitit dāla rov alor kānd Jona alor arubit, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!" 33 Isusu azās: "Nimilja nu prindje lampa s uaskundā ili s upuje dusu košarā, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utrā s puatā s vjadā binje. 34 Vojku alu tov je ka lampa d tjeļā. Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika. 35 Daja pāzaštje s nu gāndještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez. 36 Daja, akā poc binje s vjez š akā nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osā fije kašā če ješt ān sobā ku lampa karje c dā s vjez." 37 Kānd Isusu azavršāt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mālānče. Isusu auntrat š alat loku la astal. 38 Isusu na spalāt mānilje majdatā njego če s mālānče. Farizeju sa mirat daja če jej ānvacā k omu trjebje aša s fakā s fije čist la intja alu Dimizov. 39 Aša Domnu Isusu ja zās: "Voj farizeji ištjec kašā lumja karje spalā paru š gāvanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dān

nontru, k spālăc mănîlje, ali inimilje alji avuaštrje zaista pljinje d pohlepšă d rov. **40** Voj lumje karje na vjec fir ân kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dăn nontru. **41** Nu fic lakumj, već dăc dăla inimă alu lumje karje narje. Akă ištjec aša, osă fic čist la intja alu Dimizov dăn nontru š da far. **42** Grjev vuavă, farizeji! Voj dăc alu Dimizov zjače posto čak š d začinurj š d biljke alji voštrje, ali nu vu ponašăc pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit. **43** Grjev vuavă, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ân sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujałă p ulic. **44** Grjev vuavă! Voj ištjec kašă pămăntu karje narje spomenik karje nu arată k ânzos s nalazaštje mărmăntje. Pa lumja umblă p aštja mărmăntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov.” **45** Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zăs: “Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!” **46** Isusu ja zăs: “Grjev š vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukă, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukă ăla teret. **47** Grjev vuavă! Voj adrikăc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašă sāmănca avuastră karje d mult lja umurăt. **48** Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažăc ku sāmănca avuastră. Jej lja umurăt, a voj lji drikăc spomenikurlje! **49** Voj ištjec kašă pra tatilje alji voštri. Dimizov ân mudrostu aluj majdată aštjuit k osă fičec istje stvarurj. Jel azăs: ‘Osă trimjet la jej p prorokurlje š p apostoli, a jej p njeiki d jej osă muarje, a p alcă osă putirjaskă.’ **50** Daja Dimizov ku prava aluj osă smatrjaskă k je dăvină lumja ân asta vrijamje d tuată muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurăt d kănd je pămăntu. **51** Dimizov osă lji osudjaskă d muartje alu tot proroku, dăla Abel pănla Zaharija, p karje la umurăt ân Hram ântră svetište š žrtvenik. Istina je, Dimizov osă lji kaznjaskă p lumja ân asta vrijamje! **52** Grjev vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašă omu karje askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov. Săngurj nu untrăc ân cara alu Dimizov š nu dăc nič alu ălja karje kată s untrje.” **53** Kănd Isusu apljikat dăn kasă alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskă p jel š azahťjevit s odgovorjaskă p multă vorbje. **54** Jej pokuša s la pučje ân zamkă ân nješto če aputja s zăkă s l puată s l optužaskă.

12 Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atăta k gaza unij pisti alc. Maj dată njego če osă rubjaskă alu lumje, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Păzăcăvă d farizeji. Ku duavje trje fălč jaštje š utjecaju alu s proširjaštje ântră lumje kašă germa karje s proširjaštje ân mălaj. Păzăcăvă s nu fic kašă jej ku trje fălč. **2** Vinje vrijamja kănd tot čije skuns osă fije otkrivit š tot čije tajna osă sa audă pănglă toc. **3** Da, ân zuvaja če god njego azăs ân tamă osă saudă la lumină š tot če njego ašăptit ân sobă kisă osă razglašaštje p krov s audă toc! **4** Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikă d lumje. Jej puatje s umară samo tjela, ali dăpă aja vuavă nu puatje nimika maj rov s fakă! **5** Njego osă vu pokazaskă d činje trjebje sa vjec frikă: avjec frikă d Dimizov karje p voj puatje s nu muarje, š atunča p voj s arunče ân pakao. Da, d jel avjec frikă! (Geenna 91067) **6** Voj štjic k činč vrabacurj s vindje samo d doj novčičurj. Ali Dimizov nu

mutjă p ničunu d jej. **7** Voj štjic k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj. Dimizov štije čak š kăt avjec păr p kap. Daja na vjec frikă! **8** Istina je, tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osă priznajesk k jel pripadnjaštje mije. **9** Tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osă m odriknesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije. **10** Ipak tot ăla karje rubjaštje păntru v minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskă. A alu ăla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Svântuluj nusă oprostjaskă. **11** Kănd jej aduce p voj la sud ân sinagogă, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s zăčec vuavă ân obrană **12** daja če p voj Suflijetu alu Svântuluj ân ăla tren osă ânvacă če s zăčec.” **13** Unu om dăn atăta lumje azăs alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskă ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja lăsat.” **14** Isusu ja zăs: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk ântră voj?” **15** Atunča azăs alu toc: “Păzăcăvă š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utră ân inima avuastră, k život nu s sastajaštje ân aja če posjeduještj.” **16** Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Alu unu bogataš binje arodit pămăntu. **17** Bogatašu agăndit: ‘Nu štiov če s fak daja če nam nič u lok atăta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’ **18** Atunča azăs: ‘Štiov! Dubor p skladištijle abătrnje š osă fak maj marje š ânkle osă puj š gruvu š tuată imovina amja.’ **19** Atunča osă zăk săngur mije: ‘Jakă, am ân skladištje zalije d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mălănk, bjav š m veseljesk!’ **20** Ali Dimizov ja zăs: ‘Omulje tu karje naj mincă! Još d sară osă c jav suflijetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskă tot aja čaj străns d tinje?’ **21** Omu karje narje mincă je ăla karje strănde bugacija p pămănt, a nuje bugat ân vojki alu Dimizov.” **22** Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Daja vu zăk: Nu brinicăvă š na vjec frikă kum s preživic, če s mănkcă, nič kum s ânviljic tjela avuastră, če s ânbrkcăc! **23** K životu maj važniji d mănkarje, š tjela d cualje. **24** Utjacăvă la gavranurj! Nit sijaštje, nit adună, nit arje skladištje nit kolibă. A Dimizov ipak s pobrinjaštjite d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj! **25** Puatje njego d voj aša če s brinjaštje s produžaskă životu čak š unu sat? **26** Daja če nu putjec s fičec nič aša mikă stvar, dăče vu brinic d bilo čaja? **27** Utjacăvă la broj ân polje kum krjaštje! Nu s mučaštje aša s fakă cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capăn caru ân Izrael na fost ânbrkat aša mândru kašă unu d fruarjasta. **28** Atunča akă Dimizov aša ânbrakă brojki karje krjaštje ân polje karje jaštje astăz, a već minje s arunkă ân fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskă d voj? Voj lumjo karje aša d pucăn krijdec! **29** Nu kătăc če osă mănkcă š če osă bjec š nu vu uznemiric d aja. **30** K Tata alu vostru ân čerj štije k tot asta vuavă trjebje. Nu fic kašă lumja alu pămăntusta karje samo aja kată. **31** Njego prvo kătăc cara alu Dimizov š Dimizov osă vu dja aja če vuavă trjebje. **32** Navja frikă, amikă stada, k Tata alu vostru ân čerj vrja s vu dja bugacija alu cara aluj. **33** Vinjdjec aja če avjec š banj dăc alu lumje karje narje nimik! Akă aja fičec, osă avjec pravo bugacije p čerj karje nikad nusă fije purdut. Aja je kašă k avjec saku ku banjki karje nikad nusă ajbje rupă ân ja. P čerj nuje lupovj karje vuavă afura stvarurlje š nuje găgji karje amănka cualijilje avuaštrje. **34** Inima avuastră uvjek

osā fije ānklo undje je bugucija avuastrā. 35 Isusu azās: "Uvjek fic spremic, kašā argatu karje ānbrkat ān radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsā tuatā nuaptja. 36 Da, fic kašā argatu karje štjaptā p gospodaru aluj karje apljikat ān svatovj š kānd gospodaru ažundje akasā š batje la ušā, odma diškidje ušā. 37 Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntručala alu gospodaruluj k jel osā lji nagradjaskā. Istina je zāk vuavā, gospodaru osā ānbračje cualilje alu argatuluj, osā lji zāče s šagā la astal š sāngur osā lji poslužaskā. 38 Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntručala alu gospodaruluj, čak š akā jel vinje ān ponoč ili maj ānklo. 39 Ān asta putjec s fic sigurni: Akā gazda alu kasāj štija kānd vinje lopovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskā ān kasa aluj. 40 Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osā viuv kānd voj numā očkujic." 41 Petar antribat: "Domnulje, arubit tu asta vorbā nuavā alu učenikulor ili alu toc?" 42 Domnu Isusu ja zās: "P činje gāndic k gospodaru osā puje s upravljaskā ku altje argac ān kasa aluj š s lji nahranjaskā ān bunā vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrujaste k je vjeran š mudar, dali nuje? 43 Blago alu argatula p karje gospodaru, kānd s ānturča akas, s gāsaskā k vjerno š mudro upravitj ku altje argac, k gospodaru osā nagradjaskā p jel! 44 Da, istina je k postavljaste p argatu s upravljaskā ku tuatā imanja aluj. 45 Ali če osā fije akā argatula gāndjaste: 'Gospodaru sa zadržāt p drum š nusā āntuarčje d mult', š ančiput s batā p argacā š p argatilje, mult mālānkā š bja š s āmbatā? 46 Atunča gospodaru alu argatula osā vije ān zuvā ān karje jel nu l očkujā š ān vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osā l taje p komadurj š osā l trimjatje ānklo undje mora s pljače toc karje nu krijadje. 47 Argatula karje aštjūt čā Ćirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azās, osā fije luvit ku multje udaracurj. 48 A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužāt bātaje osā fije luvit ku pucān udaracurj. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dāla jel osā katā mult. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dāla jel osā čarje mult." 49 Atunča Isusu azās: "Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pāmānt, kašā foku. Mult vrjavu s fije već aprinsā. 50 Mora s trjek vrijamja d marje patjalā š nimika nu m spričaste pānd god nu završa asta vrijamje d patjalā! 51 Voj gāndic k amvinjit s aduk miru p pāmānt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelā āntrā lumje. 52 Pānd akuma, akā ān una kasā jašte činč lumje, osā podiljaskā unu pāntruv altu. Doj osā fije ku minje, a trje osā fije pāntruv minje. 53 Članurlje alu familije osā podiljaskā unji pāntruv alc. Tata osā fije pāntruv bijat š bijatu osā fije pāntruv tatā, mama pāntruv fatā š fata pāntruv mamā, suakra pāntruv norā š nora pāntruv suakrā." 54 Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: "Kānd opazāk k d zapad dāla more s nakupjaste njegri oblakurj, odma zāčec: 'Osā fije nevrijeme', š jašte. 55 A kānd suflā vāntu dāla jug voj zāčec: 'Osā fije zāpuk!' š jašte zāpuk. 56 Lumjo ku duavā licje! Putjec s ujtac pānglā voj če s dogodjaste p pāmānt š p čerj š s protumačic znakurlje karje ānklo s vjadje. Dāče atunča nu putjec s protumačic dogadajurlje karje promatric aštja zuvje kānd sānt jo ku voj? 57 Š dāče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? 58 Pānd ku omu karje pāntruv tinje plječ la sud, pokušašte,

majdatā njevo če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akā aja nu fač, jel osā vu prisiljaskā s stāc la inija alu sudaculuj, sudacu osā t sudjaskā š t predajašte la izvršitelj, a jel osā ta runče ān kisuarje. 59 Istina je: nusā ješt d ānklo pānd god nu isplatja tuatā datorija ata, pānla zadnja kovanicā."

13 Ān vrijamja avinjit la Isusu njeiki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muarā pānd duča žrtvā ān Hram ān Jeruzalem. 2 A Isusu lja zās: "Dal gāndic k lumja d regija Galileja aša afost umurāč daja ča fost grešni maj mult d toc alcā lumje ān regija Galileja? 3 Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic! 4 Š če gāndic d āštja optsprjače p karje sa duburāt kula ān Siloam ān Jeruzalem š lja murāt? Dal gāndic k afost grešni maj mult d toc alcā lumja ān Jeruzalem? 5 Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic!" 6 Atunča Isusu lji rubjašte asta vorbā: "Njeiki om avut smokvā karje asadit ān vinograd aluj. Vinja ān tot anu s vjadje dal arodit, ali na gāsāt p ja ničuna smokvā. 7 Azās atunča alu omu karje s pobrinjašte d vinograd: 'Jakā već trje aj viuv s vjed dal jašte plod p smokvasta, ali nu l gāsask. Tajoj. Dāče s iscrpjaskā pāmāntu?' 8 A omula azās: 'Gospodarulje, las još u an. Osā surp š osā puj pāngl ja gnoju. 9 Akā aja fiča la anu, možda osā rudjaskā smokva. Akā nu, atunča osā utaj d tinje.'" 10 Isusu una sāmāntā ānvača ān sinagogā. 11 Jakā, afost ānklo una mujarje ān karje afost optsprjače aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavā. Afost grbavā š nikako na putu s s ispravljaskā. 12 Kānd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zās: "Mujarje, osloboditā ješt d bualasta!" 13 Atunča apus mānilje aluj p ja. Mujarja daturdatā sa ispravit š ančiput s slavjaskā p Dimizov. 14 Omu karje vudjaste sinagoga sa nikāžāt. Agāndit k Isusu prekršašte zakonu alu Mojsije daja če likuja ān sāmāntā. Š azās alu naroduluj: "Šasā zālje ān duminikā zakonu alu nostru dopustjaste s lukrizām. Ān zaviljaļa vinjic s likujic, a nu sāmāntā!" 15 Domnu Isusu ja zās: "Voj lumjo karje avjec duavā licje! Š voj lukrizāč sāmāntā. Toc voj dizljigāč ān sāmāntā p volu ili p magaracu š l skutjec dān štalā la apā s bja, dal nu? 16 Asta mujarje karje je sāmānca alu Abraham karje Sotona acānāto ljigatā optsprjače d aj. Dal stvarno gāndic k na atribut p fije dizljigatā ān sāmāntā dāla asta bualā ku karje irja ljigatā?" 17 P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcā sa radujit d čudurj karje afukut Isusu. 18 Isusu azās: "Kum izglijdaste cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? 19 Cara alu Dimizov je kašā sāmānca mikā alu goruše karje omu asadit ān baštjava aluj. Aja krjašte marje kašā ljemnu š puji vinje s gnidjaste ān krāči aluj." 20 Jar antribat: "Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? 21 Aja je kašā germa karje mujarja alato š amišāto ān marje količinā d pjelm pānd tot zolu nu sa drikā." 22 Isusu putuja ān Jeruzalem. Pānd triča p trgurj š p saturj š p drum ānvača, 23 njeko la antribat: "Domnulje, dal Dimizov samo osā spasaskā pucān lumje dāla sud?" Isusu azās: 24 "Cara alu Dimizov je kašā kasa karje arje ušā strāmtā. Trudicāvā s untrāč p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusā puatā. 25 Kānd toc āžuns š gospodaru sa skulat š ankis ušā, nusā kutizāč s untrāč. Atunča osā stāc afar š osā bātjec la ušā. Osā zāčec: 'Domnulje, diškidje nuavā!' A jel osā zākā: 'Nu štivu činje ištjec š dundje vinjic.' 26

Atunča osä rubic: 'Noj ku tinje amänkat š abut, š tu nji änväcäj p trgurje alji noštri!' 27 A jel vuavä osä zäkä: 'Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic. Fudic dälä minje, toc voj lumjo karje fičec rov!' 28 Änko osä pländec š osä škrcijic d dinc än tugä känd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakob š p toc prorokurlje la gozbä än cara alu Dimizov, k voj sängurj afost putiric. 29 Š osä vije lumja d tuatje pärc alu pämantuluj, čak š älja karje nuje Židovj, š osä mälnäče la gozbä än cara alu Dimizov. 30 Jakä njeiki karje akuma s smatraštje k je maj mič osä fije atunča maj marje, a njeiki karje akuma s smatraštje k je maj marje osä fije atunča maj mič.' 31 Än vrijamja, känd Isusu azavršät ku vorba, avinjit la jel njeiki farizeji š azäs alu Isusuluj: "Fuđ da iča daja če Herod vrja s t muarjel!" 32 A Isusu lja zäs: "Fudic š zäčec alu aja lukaväj liscäjä: 'Jakä, jo osä putirjesk p suffjeti alji rov š likujaskä astäz š mänje š aldä trje zälje osä dovršäsk lukru alu mjov.' 33 Da, astäz, mänje š däpä mänje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja än Jeruzalem undje umuarä p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu? 34 O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanj p älja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kät vorj avrut s sträng p lumja ata kum kloca sakupjaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! 35 Dimizov osä napustjaskä p tinje. Istina je, nu maj m vjez više tot pänd nu vinje vrijamja pänd god nu zäčec: 'Blagoslovit äla p karje Domnu atrimjes!'"

14 Än una sämbätä Isusu avinjit än kasa la unu vođe alu farizejolor s mälnäče. Toc karje afost än kasä s ujta s vjadä če Isusu osä fakä. 2 Jakä, la intja alu Isusuluj irja njeiki om karje avut apä än jel. 3 Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: "Dopustjaštje zakonu s s likujaskä än sämbätä ili nu?" 4 Jej atikut. Š Isusu apus mäna p omu karje bulnav, la likujit š ja zäs: "Poc s plječ." 5 A alor azäs: "Akä bijatu alu vostru ili volu kadje än puc än sämbätä, dal nusä l skutjec? Sigurno odma osä l skutjec, š akä je sämbätä!" 6 Jej na vut p aja če s zäkä. 7 Pänd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljadje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbä: 8 "Känd njeko t kjamä la nutä, nu la maj bun lok la gozbä. Če akä je kimat njeko maj važniji d tinje? 9 Äla karje ta kimat p tinje š p jel osä vije s c zäkä: 'Skual š las loku alu omusta!' Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osä fi sramotit. 10 Känd t njeko kjamä nu la maj bun lok la gozbä, njego ja zadnji lok. Atunča känd äla karje ta kimat t vidja, osä vije s c zäkä cijje: 'Ortakulje, vinä š šäz la maj bun lok.' Aša osä primješjt čast la tuatä lumja karje je la gozbä. 11 Činje p jel sängur adrikä, osä fije ponizät, a äla karje sängur p jel ponizaštje osä fije adrikat." 12 Atunča Isusu azäs alu farizeju p karje la kimat: "Känd kjem p gostjamja la ručak ili la vičerä, nu kima samo p ortaci alji tej, p fracä, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osä kjamä š aša c äntuarče zajamu. 13 Njego känd fač gozbä kjamä š p lumja karje je särač, invalidj, p älja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbä 14 karje nu puatje s t kjamje la gozbä s äntuarčä zajamu. Atunča osä fi zaista blagoslovit, k Dimizov osä c äntuarčä zajamu, la zuvä karje vinje s uskrisnjaskä toc pravedni lumje dälä morc." 15 Känd unu dälä alcä gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzät kum Isusu asta arubit, jel azäs: "Blago alu tot äla karje osä

mälänčj la gozbä än cara alu Dimizov!" 16 Isusu ja zäs: "Njeiki om afukut marje gozbä š akimat p mulc lumje. 17 Känd vičera afost sprimitä, atrimjes p argatu aluj s zäkä alu gostjamje p karje akimat: 'Tot je gata. Vinjic!' 18 Ali tot äla ančiput s zäkä k nu puatje s vije. Unu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat njeka njivä š mora s pljek jar s m ujt. Märog d tinje, oprostjaštjem.' 19 Altu azäs alu argatuluj: 'Amkumprat činč parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Märog d tinje, oprostjaštjem.' 20 Aldä trje azäs alu argatuluj: 'Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.' 21 Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azäs. Gospodaru p aja sa nikäžät š azäs alu argatuluj: 'Fuđ odma p lardj š p uskje ulic än tot trgu š duj aiča p särači š p invalidj, p lumja vuarbä, š p älja karje nu puatje s umblje.' 22 Känd aša afukut, argatu azäs: 'Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.' 23 Azäs gospodaru alu argatu aluj: 'Fuđ afar dän trg š katä p drumurj š p stazje š natirjaštijle s vije s m napunjaskä kasa. 24 Istina je ničunu d älja prvi p karje akimat nusä mälnäk nimika d gozba amja!" 25 Pänd Isusu anastavit drumu aluj än Jeruzalem, la sljedit jako multä lumje. Isusu sa okrinut š azäs alor: 26 "Akä njeko vrja s m sljedjaskä, nu puatje s fije učenuku alu mjov akä vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Än uspredbä ku ljubavu aluj kättri minje, jel mora s mrzaskä š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracä, p surorilje, čak š p životu aluj. 27 Činje nu ja kruča aluj š nu pljakä däpä minje, nu puatje s fije učenuku alu mjov. 28 Akä njeko dälä voj vrja s sagrađješjt kulä, nusä šäz prvo š s procinješjt kät kütjaštje s vjadä arje dästul banj s u završaskä? 29 Inače možda osä c nistanjaskä banj däpä aja če završäštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osä rääd d tinje. 30 Osä zäkä: 'Ästa om ančiput s gradjaskä, a na putut s završaskä!' 31 Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskä än rat ku altu car, akä na gändit dal puatje s pobidjaskä? Dal prvo nusä s sastajaskä ku savjetnici aluj š s rubjaskä ku jel dal puatje ku aluj zjače mij d vuastje s savladjaskä p äla karje p jel vinje ku duavävžäč mij d vuastje? 32 A akä shvatjaštje k nusä puatä s pobidjaskä p altu car, osä trimjatä p poslanikurlje la dušmanu aluj pänd je još maj däpartje. Osä äntriabje p altu car če vrja dälä jel s puatä s fije miru änträ jej. 33 Isto aša, gändic d cjenä s m sljedic. Nimilja dälä voj nu puatje s fije učenuku alu mjov, akä nu lasä tot če arje. 34 Älja karje je uistinu učenukurlje alji mjeje je kašä sarja. Sarja je bunä, ali akä apurdut okusu, če osä fač jar s fije bunä? 35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pämant, a nuje bun čak š d hrpä d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audä, trjebje s puje urjajke š s razumjaskä!"

15 Zuviljaštja mulc carinikurj š alcä grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la änväcala aluj. 2 Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: "Isusu s družastje ku grešnikurlje! Čak š mälnäkä ku jeji!" 3 Isusu d aja arubit asta vorbä: 4 "Akä njeko dälä voj arje usutä d voj š pjardje una dälä vuaje, če osä fakä? Dal nu lasä nuavävžäč š nuavä p pijanä š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pänd nu ugäšaštje? 5 Sigurno! Š känd ugäšaštje, upunje p umirje tot vjasäl 6 š aduč akas. Atunča kjamä p ortaci š p komšiji š lji zäče: 'Veseljčävä ku minje! Angäsät p vuaja karje sa purdut!' 7 Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dälä

grešalā njego d nuavāžāč š nuavā lumje karje je pravedni š već sa okrinti la Dimizov." 8 Atunča Isusu azās: "Također, akā njeka mujarje arje zjače kovanic d arđint š una pjardje, če osā fakā? Dal nu prindje lampa, s mātārā kasa š s ukatje binje? 9 Sigurno! Š känd ugāsaštje, kjamā p prijateljilcije š p komšinilcije š začē: 'Veseljčāvā ku minje! Angāsāt banji karje apurdut!' 10 Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov." 11 Atunča Isusu arubit asta vorbā: "Afost unu om karje avut doj fičoru. 12 Fičoru alu tñār azās alu tatusov: 'Tato, vřjavu talu alu mjov d imanja ata akuma majdatā če osā morj.' Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tñār fičor adat talu aluj. 13 Känd atrikut duavā trje zālje fičoru alu tñār avindut tot, apljikat dān kasā, š apljikat dāpartje ān alta državā š ānklo atrijit frzdā minc š rasipja tuatje banji p jel. 14 Känd apotrošāt tuatje banji aluj, ān pāmāntula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mālānčje. 15 Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pāmāntula p karje atrimjes ān pijanā s pāzaskā porči. 16 Jel afost atāta flāmānd k avrut čak s mālānčje mānkarja ku karje s rñjaštje porči, ali nimilja nu ja dat. 17 Känd fičoru alu tñār napokon ashavatit ča fukut, agāndit: Toc radniči karje lukrjaz d tatimjov arje mānkarje maj mult njego čije dosta d mānkat, a jo aiča mor d fuamje! 18 Māduk da iča, pljek la tatimjov š osā ji zāk: 'Tato, ampogrešāt pāntruv Dimizov š pāntruv tinje. 19 Nu sāt više vřjedan s mikjem bijatu alu tov. Mārog d tinje, primjaštīmā s lukrjaz la tinje ka radniku alu tov.' 20 Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Känd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. 21 Azās bijatu: 'Tato, ampogrešāt pāntruv Dimizov š pāntruv tinje! Nu sāt više vřjedan s mikjem bijatu alu tov.' 22 Ali tata azās alu argacā aluj: 'Majdatā dućec aljina, aja karje maj māndrā, š l brkāčalej! Punjec aluj injelu p mānā š sandaliljije p pićuarje! 23 Š dućec maj bun mjel. Tājecālāj s priredim gozbā š s nji veselim. 24 Daja če āsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gāsāt!' Š anćiput s s veseljaskā. 25 D vřrijamaja fičoru maj bātār alukrizat ān polje. Känd sa tors dān polje š avinjit aupruapje la kasā, auzāt k nontru kāntā š žuakā. 26 Akimat la jel p unu d argat s āntrjabje če s dogodjaštje aja. 27 Argatu ja zās: 'C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskā če nuavā sa tors bijatu viuv š zdravān.' 28 Ali maj bātār fičor sa nikāžāt š aodbit s untrje ān kasā. Aša tatusov aišāt afar s s ruadje mult d jel s utrā ān kasā. 29 A fičoru ja zās: 'Jakā, jo atāta aj c služāšk š nikad na odbit s fak aja če maj zās, ali mije nikad nu madat čak š krapā d gozba amikā ku ortači alji mjeje. 30 Ali känd sa tors āsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!' 31 Tatusov ja zās: 'Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cijje. 32 Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če āsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gāsāt!'"

16 Isusu arubit alu učēnikulor asta vorbā: "Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvā njeko azās alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. 2 Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zās: 'Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s

upravljējtj ku bugacija amja. Pripremaštje papirulje ān karje skrij tuatā imanja amja š činje če dugujaštje.' 3 Upravitelju p aja azās sāngur aluj: 'Gospodaru osā m lasā. Kum akuma osā priživjesk? Nu sāt capān s surp, š m rušānje s prosāšk.' 4 Štiuv če osā fak känd gospodaru m lāsa, osā fak aša k lumja osā m primjaskā ān kasā alor š s pobrinjaskā d minje. 5 Atunča akimat unu kāti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: 'Kāt ješt datorj alu gospodaru alu mjov?' 6 Dužniku ja zās: 'Usutā d bātojurj d ulje.' Upravitelju ja zās: 'Jakā računu p karje skrije k ajzās k osā platještj usutā. Šāz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činžāč.' 7 Atunča upravitelju p altu antribat: 'Kāt ješt tu datorj?' Dužniku ja zās: 'Usutā d košarje d gruv.' Upravitelju ja zās: 'Jakā računu p karje skrije k ajzās k osā platještj usutā. Šāz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optžāč.' 8 Känd gospodaru auzāt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv. Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalažljivi pānd s pripremaštje d životu alor ān pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalaživji dāla lumje karje trijaštje ān luminā pānd s pripremaštje d životu alor p pāmānt karje vinje. (aiōn g165) 9 Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pāmāntusta s auzāt alu alcilor š steknic ortačj ān čerj. Atunča känd osā fic morc š lāsāc bugacija alu pāmāntusta, osā primjaskā p voj ān vječna kasā. (aiōnios g166) 10 Činje god je vjeran ān mič stvarurj, osā fije vjeran š ān maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ān mič stvarurj, osā fije nepošten š ān maj marj stvarurj. 11 Akā nu ištjec vjerni ān bugacija alu pāmāntusta, činje osā vu dja bugacije p čerj? 12 Š akā vuavā nu puatje s povirjaskā aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osā vu dja aja če vuavā osā pripadnjaskā? 13 Ničunu argat nu puatje s služaskā p doj gospodarurj. P unu osā mrzaskā, a p altu osā vřja, ili alu unu osā fije vjeran, a p altu osā prezirjaskā. Nu putjec s služāč š alu Dimizov š alu bugacije." 14 Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa ljigat d Isusu. 15 Atunča Isusu lja zās: 'Voj la intja alu lumjej fićec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštje. Aja če lumja smatřjaštje k je bun, aja Dimizov smatřjaštje k nu vřidjaštje nimika." 16 "Pānla vřrijamaja känd avinjit Ivan karje bātjazā, Dimizov arātat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bunā vorbā d cara alu Dimizov š nagovorim tuatā lumje s untrje ān jel. 17 Tot čije skris ān Zakon osā s ispunjaskā. Maj ušurje osā nistanjaskā čerju š pāmāntu njego s nu s ispunjaskā š maj mikā slovā d Zakon. 18 Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarā dāpā alta fače preljub, š činje god s suarā dāpā mujarje karje irja rastavitā fače preljub." 19 Isusu arubit asta vorbā: "Afost unu bogataš karje s ānbrka ān skumpje cualje, š tuatā zuva amānkāt maj bunā mānkarje. 20 A pānglā uša aluj azukut sāraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. 21 Lazar afost atāta flāmānd k avrut s mālānčje čak š puškāji karje kādja dāpā astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kānji š lindja čirurlje aluj. 22 Una zuvā amurit sāraku š anđeli la dus pānla lok d čast pānglā Abraham. Maj ānklo amurit š bogatašu š la āngrupāt. 23 Š bogatašu apljikat ānklo undje loku d kaznit. Pānd s muča, sa ujtāt ān sus, š avizut d dāpartje p Lazar ku Abraham. (Hadēs g86) 24 Bogatašu astrigat:

'Tato Abrahame, smilujušajte mitje š trimjatje p Lazar s umučaská vrhu alu dajštluj án apá š s vije aiča s m ričaská ljimba daja če mult patjesk án fokusta!' 25 A Abraham ja zäs: 'Bijatu alu mjov, dätje d gänd k tu ajdobodit bunje stvarurj pänd atrijit p pämänt, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješät, a tu t mučestj. 26 Osim d aja, änrä noj jaštje marje provaliije. Älja karje avrja da iča s trjakä la voj nu puatje s fakä aja, a nič d partja avuasträ karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakä aiča.' 27 Bogatašu ja zäs p aja: 'Tato Abrahame, am činč frac. Märog d tinje, trimjatäläj atunča p Lazar än kasa alu tatimjov s lji opominjaskä s nu vije jej än lokusta undje trpjesk marje mukä.' 29 Ali azäs Abraham alu bogatašuluj: 'Nu vrijav. Fracä alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjičilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskä. Trjebje alor s krjadä š s okrinjaskä däla rov!' 30 A bogatašu ja zäs: 'Nu vrja, tato Abrahame! Ali akä lji vinja njeko däla morc, osä okrinjaštje däla rov.' 31 Ali Abraham azäs alu bogatašuluj: 'Akä nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusä s uvirjaskä čak š akä njeko s skuälä däla morc.'

17 Atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: "Lumja sigumo osä fakä stvarurj d karje p alcä navadjaštje p grešalä. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskä. 2 Alu omula arfi majbinje njeko s la runče än apä ku marje buluvan pänglä gät, njego s navadjaskä p grešalä p una däla maj mik om. 3 Pa päzäcävä če fičec. Akä grešaštje još unu däla učeniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartjä akä s okrinja däla grešalä aluj. 4 Čak š akä d šaptje vorj p zuvä grešaštje pänturv tinje š šaptje vorj s äntuarčeje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartjä!" 5 Atunča apostoli azäs alu Domnuluj Isusuluj: "Äžutänje s kridjem maj mult!" 6 A Domnu Isusu lja zäs: "Akä avjec vjerä atäta pucän kašä sämäncia alu goruščicä, apuťja s zäčec alu dudusta: 'Skuatitje ku korijenu d pämänt š posadjaštitje än apä', š apunja urjake la voj. 7 Zäčec k njeko däla voj arje argat karje lukrjzäčä än polje ili s brinjaštje d voj. Känd argatu s äntuarčeje d polje, dali gospodaru iziča: 'Vinä akuma, šäz š mälančä'? Nu ji zäče! 8 Umjesto aja, osä zäkä gospodaru aša: 'Priredjaštjem vičera! Däzbrakitje š poslužaštje p minje ku mäncarja š ku bjarja! A känd jo završa, poc tu s mälanč š s bjaj.' 9 Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskä daja ča fukut aja če irja azapovjediti aluj? Nu! 10 Aša š voj, känd fičec aja tot če vuavä Dimizov azapovjediti, zäčec: 'Noj štjem samo argac š nu zaslužäm pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.' 11 Pänd Isusu još uvijek pljika kätri Jeruzalem š putuja pänglä granicä alu regije Samarije š alu regije Galileje, 12 avinjit pänlä njeki sat. Pänd untra än sat, la vizut zjače lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjalje. Jej astat majdäpartje 13 š ančiput s stridje dän tot glasu: 'Isusulje, gospodarulje, smilujuštitje p noji!' 14 Känd Isusu lja vizut, lja zäs: "Fudic š pokazäcävä la popje s puatje jej s vu pregledjaskä!" Pänd apljikat kätri popje, sa likujit d gubä. 15 Känd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslaviti p Dimizov p tot glasu. 16 Akäzut la intja alu Isusuluj ku fälči kätri pämänt š ja zahvaljiti. Afost omula d Samarija. 17 P aja Isusu antribat p älja karje afost ku jel: "Dali Dimizov na likujit p zjače lumje? Undje älja alanc nuavä? 18 Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljiti alu Dimizov?" 19 A alu omula atunča Isusu azäs: "Skual š fuđ. Tu taj likujit daja

čaj krizut." 20 Än una zuvä farizeji antribat p Isusu: "Känd vinje cara alu Dimizov?" Isusu lja zäs: "Omu nu puatje s predvidjaskä känd vinja cara än znakurj karje promatnjaštje. 21 Lumja nusä puatä s zäkä: 'Jakäläj aiča je!', ili: 'Jatäläj änklo je!' Jakä cara alu Dimizov akuma änrä voj." 22 Atunča alu učenikurlje aluj azäs: "Vinje vrijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk, ali nusä putjec. 23 A lumja s vu zäkä: 'Jatäläj änklo je', š: 'Jakäläj aiča je!', ali nu dác fuga däpä jej s m kätäc. 24 K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije än zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. 25 Ali majdatä trjebje mult s trpjesk š lumja än asta vrijamje trjebje s m odbaskä." 26 Š isto aša, kum afost än zuvilje känd Noa afost viuv š aša osä fije än zuvilje majdatä känd jo, Bijatu alu Omuluj, osä m pojavjesk: 27 Kašä uvijek nastavja s mälanče š s bja, s š änsuarje š s miritje, tot pänlä zuvä känd Noa auntrat än marje brod. A atunča avinjit potopu š p toc lja uništiti karje na fost än marje brod. 28 Š isto aša kum afost än zuvilje känd Lot afost viuv: lumja än asta regija kašä uvijek nastavja s mälanče š s bja, s kumprije š s vindä, s obradjaskä pämäntu š s gradjaskä. 29 Ali än zuvaja känd Lot aišät dän trg Sodoma än karje atrijit, atunča dän čerj foku ku buluvanji karje ardje akäzut ka pluja p jej š amurät p tuatä lumja än aja regija. 30 Isto aša osä fije š än zuvä känd osä m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. 31 Činje god än zuvaja p krovu alu kasäj, a stvarulje alor je än nontru, s nu s dja än zos än kasä la stvarurj aluj! Činje god s gäsaštje än pijanä, s nu s äntuarčä änrät s ja stvarulje aluj! 32 Däcävä d gänd če sa dogoditi känd mujarja alu Lot sa ujtat änrät än Sodoma š apoginjit! 33 Činje god pokušaštje s päzaskä životu aluj, osä l pjargä, a činje god spreman s lasä životu aluj, osä l päzaskä. 34 Istina je, än nuaptaja känd osä m pojavjesk, doj lumje karje s skullä än isti pat, p unu osä ja, a p altu osä l lasä. 35 Däla duavä mujerj karje zajedno än mlin mačinä, p una osä ja, a p alta osä l lasä. 37 Učenikurlje aluj l äntrijabä: "Domnulje, undje asta osä fije?" Isusu lji zäče: "Undje zače lumja muartä, änklo s sakupjaštje lešinari."

18 Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbä s lji änvacä kum trjebje uvijek s s ruagä š nikad s nu odustanjaskä: 2 "Irja än njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikä d Dimizov nič ka marit d lumje. 3 A än trgula irja š njeka udovicä karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: 'Adäm pravdä pänturv dušmanu alu mjov!' 4 Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agänditi: 'Š akä numi frikä d Dimizov š nu marjesk d lumje, 5 osä dauv pravdä alu asta udovicä daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskä!" 6 Zäče Domnu Isusu: "Ästa sudac irja nepravedan, ali obratic päčnja p aja če jel ipak aodlučiti! 7 Dali nusä dja Dimizov pravdä alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plände la jel? Dali Dimizov osä odgodjaskä s lja žutä? 8 Istina je, änpripä Dimizov osä lji dja pravdä. Ali känd jo, Bijatu alu Omuluj, mätorc p pämänt, dal osä gäsäk p lumje karje aša krjadje än Dimizov?" 9 Isusu rubja asta vorbä alu lumjeje karje s uzdja än jej k je pravedni, š gändja k je maj bunj d alcä: 10 "Doj lumje avinjit än Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mräza. 11 Farizeju astat š sa rugat d jel: 'Dimizovulje, fala cije

če nu sânt kašă alcă lumje: lopovj, aštja karje nuje pravedit kătri lumje, preljubnikurj ili kašă carinikusta. 12 Dadavorj ân duminikă pustjesk š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.' 13 A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje ân čerj. Jel tuguja š s bătja ân tjept š rubja: 'Dimizovulje, smilujaštje mije karje sânt om rov!' 14 Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sângur adrikă, Dimizov osă l ponizaskă, a činje p jel sângur ponizaštje, Dimizov osă l adrikă." 15 Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje mâna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. Kând učenikurlje aja opazăt, jej lja zabranit s adukă kupi. 16 Ali Isusu avrut s vije kupi š zăče: "Lăšăc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu âlja karje kašă kupištja! 17 Istina je zăk vuavă, akă njeko vrja s primjaskă cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjaskă kašă kupilu. Inače nikad nusă untrje ân jel!" 18 Njeki poglavar ântrijabă p Isusu: "Učiteljulje alu bun, če mora s fakă s primjesk vječni život ku Dimizov?" (aiōnios g166) 19 Isusu l ântrijabă: "Dăce m kjem k sânt bun? Bun je samo Dimizov. 20 Zakonu alu Mojsije štī: "Nu fiča preljub", 'Nu umura', 'Nu fura', 'Nu optužuja ku minčunurlje', š 'Poštujăštje p tatutov š p mumuta!'" 21 Omu azăs: "Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još kând irjam tănăr." 22 Isusu zăče alu omuluj: "Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje săracă š osă aj blago p čerj. A atunča vină š pratjaštīm!" 23 Âla om irja mult bogat š mult sa žalostit kând auzăt aja če ja zăs Isusu. 24 Kând Isusu la vizut kăt je žalostit, jel azăs: "Kum je grjev alu bogatašilor s untră ân cara alu Dimizov! 25 Maj ušurje arfi alu devăj s s provučaskă p rupă alu akuluj njego alu bogatašuluj s untră ân cara alu Dimizov!" 26 Âlja karje aja auzăt antribat: "Pa činje atunča puatje s spasaskă?" 27 Isusu lja zăs: "Aja če lumje nu puatje s fakă, Dimizov puatje." 28 Petar zăče: "Jakă, noj tot alu nostru alăsat š t sljedim." 29 A Isusu lja zăs: "Istina je zăk vuavă, tot âla karje alăsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracă, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov 30 već akuma p âsta pămănt osă primjaskă maj mult njego ča lăsat, a p âla pămănt karje vinje osă primjaskă vječni život." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Isusu astrăns p duavăsprjače apostolurj š lja zăs: "Jakă untrăm ân trg Jeruzalem. Ânklo osă s ispunjaskă tot če prorokurlje askris ân Svântă pismă d minje, d Bijatu alu Omuluj. 32 Osă m predajaskă alu lumje karje narje frikă d Dimizov, osă sprdujaskă d minje, osă m zlostavljaskă š osă škupje p minje. 33 Š jej osă m bată ku biču š osă m umuară, ali d trje zălje jo osă m skuallă dăla morc." 34 Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskă k aštja stvarurj osă ispunjaskă vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskă če Isusu alor azăs. 35 Kând Isusu avinjit la uprajje d trg Jerihon, pânglă drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. 36 Kând vorbu auzăt p mulc lumje karje vinja kătri jel, ântriba činje aja. 37 Jej ja zăs: "Jakă vinje Isusu dăn Nazaret." 38 Jel p aja astrigat: "Isusulje, Bijatu alu David, smilujaštije mije!" 39 Lumja karje afost la intje ja zăs s takă, alij jel samo još maj tarje strigă: "Bijatu alu David, smilujaštije mije!" 40 Kând Isusu auzăt, astat š zapovjedit alu lumje s dukă omu la jel. Kând vorbu avinjit maj uprajje, Isusu

la tribat: 41 "Če vrjaj s fak d tinje?" Omu karje je vorb ja zăs: "Vrjavu s m torč vidu, Domnulje!" 42 A Isusu ja zăs: "Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut." 43 Omu karje nu vidja dăturdată avizut š apljikat p drum dăpă Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19 Isusu auntrat ân Jerihon. Pănd jel atrikut p trgula, 2 afost ânklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ân aja regija d Rim š mult bogat om. 3 Apokušăt s vjadă p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadă pisti multă lumje. 4 Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvă pânglă karje atribja Isusu s trjače s puată p ja s l vjadă. 5 Kând Isusu azăns pânla smokvă, sa ujtat ân sus š ja zăs aluj: "Zakeju, majdată dătje ân zos! Astăz mora s viuv la tinje ân gostjamje." 6 Zakej majdată sa dat ân zos š la primit p Isusu ân gostjamje, tot bukurat. 7 Ali tuată lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskă: "Nu trjebje s pljače ân gostjamje la omu rov!" 8 A maj ânklo Zakej saskulat š zăče alu Domnuluj Isusuluj: "Jakă pola d imanja amja dau alu lumje karje je sărakă, a p tot âla p karje la šălat s ji tork d patru vorj kăta amlat dăla jel." 9 Isusu azăs p aja: "Astăz ân kasasta avinjit spasjala k š omusta je prava sāmănca alu Abraham! 10 Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit s kat š s spasăsk p lumja karje je purdută." 11 Pănd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š jej agândit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje, Isusu lja spus asta vorbă: 12 "Njeki om dăn familije bună sa sprimit s putujaskă p dăpartje pămănt. Jel atribut s pljače ânklo s dobidjaskă vlastu dăla caru marje. Atunča s ântuarče ân pămăntu aluj s puată s vladjaskă ka caru. 13 Majdată njego ča pljikat akimat p zjače argac aluj, adat alu tot usută kovanic d arđint š lja zăs: 'Trgujic pănă god jo nu vinja.' 14 Ali lumja d pămăntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zăkă: 'Nu vrjem jel s carujaskă p noj.' 15 Ali jel adobidit vlastu s fiije car. Š kând sa tors akasă, azapovidit s kjamite p argacă alu karje jel adat banji. Avrut s štije kăt tot âla zaradit d jel. 16 Prvi argat avinjit š zăče: 'Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradă d zjače vorj maj mult.' 17 Zăče caru: 'Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ân maj mikă, c dau s vladješt p zjače trgurj.' 18 Altu argat avinjit š zăče: 'Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradă d još činč vorj maj mult.' 19 Š p aja caru zăče: 'Tu osă vladjaštje p činč trgurj.' 20 Ali aldă trje argat avinjit frzdă zaradă š ji zăče: 'Gospodarulje, jakăc arđintu. Lam cănut skuns ân maramică. 21 Ma fost frikă d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuată zaradă dăla âla če alcă uložăt d tinje š cěj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje.' 22 Caru ja zăs: 'Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zăs tu. Tu zăč k sânt strog. Tu zăč jo jav tuată zarada dăla âla če alcă auložăt d minje š jo cāv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje! 23 Dăče atunča na pus banji alji mje p bankă? Aša barem adobidja kamaťje.' 24 Atunča caru zăče alu lumje karje afost aiča upruapje: "Lăcăj dăla jel usută kovanic d arđint š dăcăj alu âla karje zaradit zjače vorj maj mult!" 25 Jej azăs: "Ali, gospodarulje, jel arje mij kovanic d arđint!" 26 Caru azăs, "Istina je tot âla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osă dobidjaskă još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osă s s ja s aja če arje. 27 Ali âlja dušmani alji mje, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecălje aiča

š lji umurác la intja amja.” 28 Dápä aja če Isusu azás, nastavit s pljače la intja alor kátri Jeruzalem. 29 Kánd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj učenikurj. 30 Lja zäs: “Fudíc án satula la intja avuastrá. Š cím untrác, osá vidjec p magaracu alu tånär karje je ljigat karje nimilja nu la jahit. Dizljigáčäläj š dučecäläj aiča. 31 Aká ántrijabá njeko p voj: ‘Dáče dizljigáč p magaracu alu tånär?’ Záčec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’” 32 Jej apljikat š angását toto kum lja zäs Isusu. 33 Pánd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dáče dizljigáč p magaracu alu tånär?” 34 Jej lja zäs: “Alu Domnuluj ántrijabje.” 35 Jej adus p magaracu alu tånär la Isusu š prebacát pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagá. 36 Pánd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaská častu. 37 Kánd Isusu sa približát undje drumu s slubadje dápä djal Maslina, učenikurj š mulcá lumje karje kridja án Isusu ančiput p tot glasu s s radujaská š s slavjaská p Dimizov d tuatá čuda karje avizut če Isusu majdatá afukut. 38 Jej rubja: “Blagoslovit p caru p karje Domnu atrimjes! Hvaljic p Dimizov karje dá miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerji!” 39 Ali njeki farizeji karje irja ánklo azás: “Učiteljulje, zapovijadšte alu učenikurlje alji tej s taká!” 40 Isusu zäče: “Aká jej osá taká, istina je, š buluvanji p tot glasu osá s radujaská!” 41 Kánd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plándja dápä lumjaja án trgula 42 š azás: “Kánd barem samo s štijec če vuavá osá aduká miru! Ali akuma je vuavá skuns. 43 K vinje vřijamja kánd dušmani alji voštri s gradjaská kulje pänglá zidu alu trguluj s vu napadjaská d tuatje párcá, vuastja alor osá vu okuljaská š nu putjec s fudíc. 44 Nusá s lasá án trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osá uništjaská tot trgu alu vostru š tot čije án jel voj daja če na prepoznajit asta vřijamje kánd Dimizov p voj avinjit s vu spasaská.” 45 Kánd auntrat án dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dán jel s putirjaská p tuatá lumja karje ánklo vindje. 46 Isusu lja zäs: “Skris je án Svántá pismá: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalá’, a voj pretvorit án lok undje s stránđe lopovi!” 47 Dápä aja Isusu tuatá zuva ánväca án dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcá vođe alu židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaská p muartje. 48 Ali jej nu ja putut nimika s ji faká daja če tot narodu upija tuatá vorba karje Isusu rubja.

20 Án una zuvá kánd Isusu ánväca án dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumje Buná vorbá d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vodilje. 2 Š jej la antribat: “Zi nuavá, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?” 3 A Isusu lja zäs alor: “Š jo osá ántrijeb p voj. Záčec mije 4 činje adat vlast alu Ivan karje báťjazá s rubjaská š s faká aja ča fukut, Dimizov ili lumja?” 5 Jej raspravlja ántřa jej če s záká alu Isusuluj. Jej azás: “Aká záčem: ‘Dimizov’, osá nji ántřjabá: ‘Dáče atunča nu ja krizut?’ 6 A aká záčem: ‘Lumja’, tuatá lumja osá arunče buluvanji š osá nji muará daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” 7 Atunča jej zäče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan. 8 A Isusu lja zäs: “Kum voj mije nu záčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zák vuavá činje mije adat vlast!” 9 Atunča Isusu lji spunje asta vorbá alu lumje: “Njeki om asadit vinograd š adat án zajam alu omuluj

karje lukřjazá pu vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj. 10 Kánd avinjit vřijamja d strugurj s lja duná, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbá. Ali lumja karje lukřjazá án vinograd je la butut p argatu š la trimjes ándřát ku mánilje gualje. 11 Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ándřát ku mánilje gualje. 12 Gazda alu vinograduluj atrimjes aldá trje argat, ali jej p jel la ranit š la putirit. 13 Atunča gazda alu vinograduluj zäče: ‘Če s faká? Osá trimjet p bijatu mjov karje jo vřjavu. Vřjerovatno p jel osá l pošťujaská.’ 14 Ali kánd lumja dán vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azás: ‘Ásta osá nasljedjaská imanja. L umurám š atunča imanja osá fije nostru!’ 15 La putirit dán vinograd š la umurát. Če gándic k osá faká gazda alu vinograduluj kánd osá audá ča fost? 16 Osá vije š osá umuará p lumja dán vinograd, a vinogradu osá dja án najam alu alcilor.” Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zäs: “Nikad nu fičem nješto aša rov!” 17 Atunča Isusu binje s ujta p jej š zäče: “A če značaštje atunča aja čije skrisá án Svántá pismá: ‘Buluvan karje graditelji arunkat postanit glavni buluvan alu zgradej’ 18 Toc karje kadje p buluvanula osá spardje kašá gávanu d gliná, š aká kadje ála buluvanu p njeko osá fije máčinu.” 19 Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbá d jej. Ali na fukut aja k lji irja friká k lumja osá okrunjaská päntřuv jej. 20 Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dápä jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azás nješto rov kum s l predajaská alu upravitelj alu rimuluj án asta regija kum apuťja s kaznjaská p Isusu. 21 Špijunurlje azás alu Isusuluj, ‘Učiteljulje, štijem k rubješt š ánvác istiná š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ánvác p lumja s trijaská aša kum Dimizov vřja s jej trijaská. 22 Spunje nuavá dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.” 23 Ali Isusu avizut k pokuša s l puče án zamká š lja zäs: 24 ‘Ráitáčám kovanica d ardint ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?’ Jej aodgovorit: “Alu caruluj.” 25 Isusu lji zäča: “Atunča dáč alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dáč čije alu Dimizovuluj.” 26 Daja na putut p Isusu pänglá toc s l optužaská k azás nješto če nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja. 27 Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji. Saduceji nu kridja k lumja s skualá dála morc, daja jej azás alu Isusu: 28 ‘Učiteljulje, Mojsije askris án zakonu alu nostru k aká njeki om amurit š alásat dápä jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ánsuarje p mujarja alu fratusov kum ja apuťja s faká bijat. Ála bijat osá fije nasljedniku alu pámánťuluj alu omula karje amurit š s aduká lumje aluj. 29 Udatá afost šaptje frac. Prvi fratje sa ánsurat š amurit frzdá kupi. 30 Atunča altu fratje sa ánsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. 31 Isto aša aldá trje fratje sa ánsurat š amurit. Š toc fracá karje arámas sa ánsurat ku ja š toc d šaptje frac amurit frzdá kupi. 32 Maj ánklo amurit š mujarja. 33 Aká una zuvá toc morcá osá skualje, alu činje ja osá fije mujarja án zuvaja kánd irja mártatá dápä toc šaptje frac?’ 34 Isusu lja zäs: “Lumja p pámánťusta s suará š s mářitá. (aiön g165) 35 Ali lumja karje s skualá dála morc trijaštje p pámánťu alu nov. Š p álja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaská p pámánťula, nusá ánsuará nič s miritje. (aiön g165) 36

Osä fije kašä andeli daja če nikad nusä muarä. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors däla morc. 37 Ali akuma, dal morcä osä skuajle däla muartje? Čak š Mojsije apokazät k morcä osä skuajle. Mojsije aja apokazät än odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azäs k Domnu jaštje 'Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.' A jej amurit mult aj majdatä Mojsije azäs aja. 38 A Dimizov nuje Dimizov alu älja karje rämanje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuatä lumja smatraštje k jej vij." 39 Atunča azäs neki učitelji d zakonu alu Mojsije: "Učiteljulje, binje ajzäs!" 40 Däpä aja nu sa osudit s äntrijabä p Isusu aša pitanja. 41 Atunča Isusu lja tribat p lumja: "Däče učitelji zäče k je Kristu bijatu alu Caru David? 42 K David sängur zäče än knjigä alu Psalam undje askris: 'Domnu azäs alu Domnuluj alu mjov: Šäz p dirjaptä amja, s vladješt ku minje 43 pänd nu puj p dušmanji alji tej kašä klupa dusu pičuarje alji tijalje.' 44 Jasno je k David p Mesija akimat 'Domnu alu mjov'. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?" 45 Pänd narodu apus urjajke, Isusu azäs alu učenikurlje aluj: 46 "Päzäčävä d učitelji d zakonu lja Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku ljinijle alji marj š lumja s lji pozdravjaskä ku marje poštuälä p ulic. Jej vrja s šagä p počasne lokurj än sinagogje š la nutje. 47 P prjevarä ja imanja alu udovicilor, a s ruagä mult s puatä lumja s lji vjadä. Jej osä fije kaznic maj rov d alcä lumje."

21 Isusu än Hram avizut p bogataši kum ubacät banjü än blagajnä alu hramuluj. 2 Atunča avizut š p njeka udovicä kum arunkä samo duavä maj mič kovanic. 3 Isusu azäs alu učenikolor: "Punjec urjajke, k istina je, asta särakä udovicä apus maj mult njego jej toc zajedno! 4 K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d särakä, adat tot če arje." 5 Känd neki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj mändru buluvan š ukrasät ku maj mändri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu zäče: 6 "Osä vije vrijamja känd nusä rämi je nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburät." 7 Š daja jej la antribat: "Učiteljulje, känd tot aja osä dogodjaštje? D karje znak osä najavljaskä d tot aja če vinje?" 8 Ja zäs Isusu: "Päzäčävä s nu vu äňšalje! Mulc osä vije š osä zäkä: 'Jo sänt Mesija' š osä zäkä avinjit kraju! Nu lji kridjec. 9 Känd audjec d raturj š d pobunä, na vjec frikä. Tot aja mora s dogodjaskä, ali kraju alu pämantuluj nusä vije još." 10 Zäče još: "Narodu osä zaratjaskä päntrov narod š cara päntrov carä. 11 Osä fije marj potresurj. Osä fije tuamja š kuga p altje lokurj. Osä fije dogadajurj d karje lumja osä fije frikä š znakurj p čerj k vinje nješto rov. 12 Ali majdatä d aja če s fije, osä vu apukä š osä vu maltetirjaskä. Osä vu dja än sinagogä la sud š p voj osä trimjatä än kisuarje. Osä vu dukä la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljidic p minje. 13 Osä vu zadisaskä p voj s putjec s rubic svjedočala avuasträ d minje. 14 Nu vu brinic akuma če s zäčec d minje än obranä 15 k jo osä vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusä puatä s odoljaskä nič s äntuarkä vorba. 16 Čak š roditelji, fracä, familija, š ortaci osä vu predajaskä. Osä vu umuarä p njeko d voj. 17 Toc osä vu zamrzaskä daja če sljidic p minje. 18 Ali ničuna d äštja stvarurj vuavä stvarno nu puatje s vu naštijaskä. 19 Osä dobidic život akä mije räminjec vjerni." 20 "Känd vidjec k vuastja opkoljaštje

Jeruzalemu, osä štijic k avinjit vrijamja d uništijala alu Jeruzalem. 21 Älja karje sa trefit än Judeja atunča s fugä än djäl. Činje je än trg atunča s fugä dän jel, a älja karje s gäšaštje än okolicä atunča s nu unträ än trg. 22 K aja osä fije zäljilje alu Dimizovuluj d kaznjälä ku karje osä ispunjaskä tot če skrije än Svätä pismä d asta vrijamje. 23 Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dä s sugä än vrijamjaja daja če osä vije marje rovu än pämantusta š marje gnjev osä kadä p narodusta. 24 Vuastja osä umuarje p njeka lumja š p alci osä lja dukä kašä p ratne zarobljenikurlje än tot pämantu. Nežidivo osä gazaskä k Jeruzalemu pänä god nu triča vrijamja alor." 25 "Osä pojavjaskä čudne znakurj p suarje, p lunä š p stjälje. A p pämant osä fije marje zibunjalä, ka valurlje alu apäj äňträ marje oluje. Päntrov aja tot narodu osä fije mult zabrinic š ispunic ku frikä. 26 Čak š stjäljilje p čerj osä skutirje. Lumja osä muarje d frikä š d marje užas karje osä vije p pämant. 27 Atunča tuatä lumja osä vjadä p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak än marje moč š än slavä. 28 Känd aja tot äňčapje s dogodjaskä, avjec inimä š fic plijnj d nadä k Dimizov osä vu oslobodjaskä ändatä." 29 Atunča Isusu lja rubit asta vorbä: "Ujtacävä la smokvä ili bilo d karje ljemn. 30 Känd vidjec pupu alu smokväj atunča š sängurj štjec k je vara apruapje. 31 Isto aša känd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. 32 Istina je zäk vuavä, asta generacija nusä trjakä pänd tot asta nu s dogudja. 33 Čerju š pämantu osä trjakä, ali vorba amja s rämanje zauvjek!" 34 Isusu azäs: "Päzäčävä š nu fic kašä lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inäče, aja zuvä ruavä p voj osä izenadjaskä 35 kašä zamka. K osä vije p tuatä lumje karje stanujaštje p pämant. 36 Än tuatä vrijamja päzäčävä š rugacävä s putjec s avjec snagä s izdržic äštja stvarurj če vinje š fic spremic s stäc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj." 37 Isusu tuatä zuvä äňväca än Hram, š sara plijka š provodja nuaptja p djäl Masline. 38 A tot narodu s skula dänzorja š plijka än Hram s puje urjajke la Isusu.

22 S približa Prazniku d mäla j frzdä germä. Ästa praznik s kima š Pasha. 2 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kätä kum s l apuce p Isusu š s l osudjaskä p muartje, ali lja fost frikä d lumje s nusä bunjaskä. 3 Än vrijamaja Sotona auntrat än Juda Iškarior karje je unu dän jej duaväsprjače apostolurj. 4 Jel aplikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražäj d Hram kum s lja ažitje s apuce p Isusu. 5 Jej s raduja š ja obečit k ji dä banj. 6 Juda apristanit. Aša jel kätä bunä vrijamja s lji dja p Isusu känd lumje nusä fije urpuapje. 7 Avinjit zuva s äňčapje Prazniku d mäla j frzdä germä, känd s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha. 8 Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: "Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s mäňkäm una." 9 Učenikurlje antribat p Isusu: "Undje vrjaj s mäňkäm?" 10 Lji zäče aša: "Čim unträč än trg Jeruzalem, osä vu sretnjaskä unu om karje aduce apä än bukal. Fuđic däpä jel än kasä karje unträ 11 š zäčec alu domačinuluj: 'Učitelju äňtrijabä än karje sobä puatje s mälanče vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.' 12 Jel osä vu ratje marje sobä p kat, karje spremitä. Äcija pripremic vičera." 13 Petar š Ivan sa dus än trg š jej angäsät tot kum Isusu lja zäs š äcija apriprimit vičera alu Pasha. 14 Känd avinjit vrijamja d vičera alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.

15 Jel azās: "Amčeznit ku tot sufljetu s mālānk ku voj asta vičera alu Pasha majdatā d muka amja. 16 Vu zāk k nu maj mālānk vičera alu Pasha pānd nu vinja zuva s s mālānce ān cara alu Dimizov." 17 Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š začē: "Lāc š podjeljic vinu āntrā voj. 18 Vu zāk d akuša nu maj bjav vin pānd nu vinje cara alu Dimizovuluj." 19 Atunča alat mālaju š zahvaljit alu Dimizov, la frānt š la dat alu učenikolor, š azās: "Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mānkac asta mije d spomen." 20 Dāpā vičērā, aša alat š paru ku vinu š azās: "Asta je sāndilje alu mjov karje s varsā kašā žrtva d voj. Ku sāndilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj. 21 Pānglā tot jakā, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal. 22 Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu āla karje izdajaštje p minje!" 23 Učenikurlje ānčapje āntrā jej s āntrijabā činje dān jej putja s fakā aša rov. 24 Učenikurlje ānčiput s s preprijaskā d aja činje dān jej arfi maj marje. 25 Isusu azās: "Carulje alu pāmāntusta vladajaštje p narodu alor š provodajaštje vlastu p jej. Š ālja carurj vrja s lji faljaskā narodu k je maj bunj. 26 Ali voj nu fičec kašā jej! Naprotiv, maj marje āntrā voj s fije kašā āla maj mik, a voda kašā argatu. 27 Mi zāčec, činje je maj marje, āla karje šadje la astal ili āla karje l služaštje? Āla la astal, dānā? Ali nu āntrā voj, k, jakā, jo sānt āntrā voj kašā argatu. 28 Voj afost pānglā minje ān kušnjilje alji mjalje. 29 Vu dauv s vladic ān cara alu Dimizov, kašā Tatimjov ān čerj če ma dat mije. 30 Voj osā mānkāc š osā bijec la astalu mjov ān cara amja. Osā šidjec p prijestolje š osā vladic p duavāsprjače sāmāncje alu Izrael." 31 Isusu azās: "Šimune, Šimune, Sotona ācirut s puatā s iskušaskā vjera avuastrā kašā omu karje prosijaštje gruvu. 32 Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskā. Aša, kānd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!" 33 Petar azās: "Domnulje, jo sānt spremit s pljek ku tinje ān tamnicā š ān muartje!" 34 Isusu azās: "C zāk, Petre, majdatā če kukošu mānje diminjacā kāntā, d trje vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj." 35 Isusu lji āntrjabā: "Kānd p voj atrimjes p drum frzdā banj, frzdā tašnā š sandalje, dali vuavā čiva afaljit?" Jej odgovorit: "Na faljit." 36 Isusu azās: "Ali akuša, činje arje banj, sāla dukā! Tašna isto! Činje narje mač, s vindā cualjilje š s kumprā d jel. 37 Kvu zāk, mora s ispunjaskā aja če d minje skrije ān Svāntā ismō: 'L smatnja k je zločinac.' Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osā s ispunjaskā." 38 Jej azās: "Domnulje, avjem ačija doj mačurj!" Isusu azās: "Dāstul je! Nu maj rubic d aja." 39 Atunča Isusu sa dus dān trg š apljikat, kašā obično, p Maslinskā gorā. Učenikurlje sa dus dāpā jel. 40 Kānd ažuns, lji zāče: "Rugāčāvā s nu kidjec ān kušnje!" 41 Sa udaljti dāla jej otprilike kāt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat: 42 "Tato, akā tu vrjaj, uklonjaštje asta dāla minje s nu bjav dān parusta d patjalā! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjav jo." 43 Š atunča ji sa pokazāt āndelu š la fukat maj capān. 44 Tot če maj tarije sa rugat, ān marje munkā, a znoju ji postanjaštje kašā kaplja dān sānde ča kāzut p pāmānt. 45 Kānd azavršāt ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj š lja gāsāt kum s kulkā, iscrpic d žalost. 46 Isusu lji āntrjabā: "Dāče vu kulkāc? Skulāc š rugāčāvā s nu kidjec ān kušnje!" 47 Pānd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dān jej duavāsprjače apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ān

falkā. 48 Isusu aluj azās: "Juda, dali ku poljubacu izdajaštj p minje, p Bijatu alu Omuluj?" 49 Kānd učenikurlje avizut če s spremjaštje, jej azās: "Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?" 50 Š unu dān jej aluvit p argatu alu marje popāj š ja tijať dirjapta urjajke. 51 Ali Isusu azās: "Lji dopustic! Nu vu odupiric više!" A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit. 52 Atunča azās alu lumje karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vodilje alu židovilor: "Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik! 53 Dāče nu mas pukat ān Hram? Tuatā zuva irjam ānko ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrimjam kānd vladajaštje sāla alu nuaptje!" 54 P Isusu la apukat čuvari š la dus ān kasā alu marje popāj. A Petar lji pratja. 55 Ān mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānkłāzāt pānglā ja. Petar ašāžut ku jej. 56 Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, l sljedjaštje š začē: "Š āsta irja ku omusta karje pukat!" 57 A Petar sa odriknit: "Pa jo nič k l kunoskā, mujarj!" 58 Nješta maj ānko, njeko altu la vizut š azās: "Š tu ješt unu dān jeji!" Petar aodgovorit: "Nu sānt, omulje!" 59 Dāpā otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: "Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašā š Isusu p karje la pukati!" 60 Petar azās: "Nu štiv d čaja rubještj, omulje!" Ān trenula, pānd još arubit, akāntat kukošu. 61 Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtā p Petar, a Petar sa dat d gānd kum ja zās Isusu: "Ān diminjacā, majdatā če kukošu kāntā, d trje vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj." 62 Aišāt Petar dān bātuturā š aplāns amarā. 63 Čuvari ānčiput s s ljađe d Isusu š s l batā. 64 Jej ja ānviljit vojki š ja zās: "Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!" 65 L vridja još maj mult ku altje vorbje urātje. 66 Kānd sa spart zuva, sa strāns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vodilje alji bātārnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej 67 š ja zās: "Spunje nuavā dali tu ješt Kristu." Isusu zāče: "Akā vu zāk k sānt, nusā mi kridjec, 68 akā vu āntrijeb nješta, osā nu mi zāčec. 69 Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndatā osā šāg p lok d čast š d moč pānglā Dimizov." 70 Kānd auzāt aja, toc jej astrigat: "Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?" Lja zās: "Aša je kum voj aja zāčec." 71 P aja jej azās: "Če maj fičec ku još dokazurj? Aja sāngurj noj auzāt dān gura aluj!"

23 Atunča tuatā Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj. 2 Ačija jej ānčiput s l optužaskā: "Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja avuastrā. Rubjaštje nuavā s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru." 3 Pilat antribat p Isusu: "Ješt tu caru alu Židovilor?" Isusu azās: "Aša je kum tu aja zāč." 4 Pilat atunča zāče alu glavni popilor š alu naroduluj: "Jo nam gāsāt k omusta na fukat nimika rov." 5 Ali jej ānčapje još maj mult s navaljaskā: "Jel ānvacā p lumja ān tot pāmāntu alu nostru š lji navadjaštje p pobunā! Ānčiput ān Galileja š avinjit tot pānla aiča ān Jeruzalem!" 6 Kānd Pilat auzāt aja, antribat: "Pa dali je jel d regija Galileja?" 7 Kānd jej azās: "Da", Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladajaštje p Galileja. Herod baš atunča sa gāsāt ān Jeruzalem. 8 Kānd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzāt. D multā vrimjamje Herod avrut s l vjadā d aja če s nadja k pānglā jel osā fakā čudā. 9 Jel antribat p Isusu pitanje dāpā pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. 10 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije

astat ačija š ku nikižala la optužāt. **11** Herod š vuastja aluj s lĳija d Isusu š rādja d jel. L ānbraķā ān cualje d carurj š l trimjatje āndrāt la Pilat. **12** Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ān zuvaja apostanit ortač. **13** Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vodilje alu židovilor š p lumja **14** š lja azās: "Mas dus p omusta p optužbā k adrikat pobunā āntrā lumja. Lam ispitujit pānglā voj, ali nam vizut divina d karje las optužāt. **15** Nič Herod na gāsāt divina aluj š aša la trimjes āndrāt la noj. Āsta om na fukut nimika s zaslužaskā kaznā d muartje. **16** Atunča osā lji zāk s l batā ku biču, š atunča l las." **18** Ali to ān unu glas astrigat: "P jel umuarā, a lasinje p Baraba!" **19** Baraba irja ān kisuarje daja če irja umješāt ān pobunā ān Jeruzalem š daja ča murāt. **20** Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskā p Isusu. **21** Ali jej astat s stridje: "Razapnjaštālāj! Razapnjaštālāj!" **22** Pilat sa obratit š d trje vorj: "Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjāšnje kaznā d muartje. Zāk s l batā ku biču, š atunča l las." **23** Ali, jej š maj dāpartje astrigat š akātāt s l razapnjaskā. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. **24** Pilat aodlučit s fakā p voja alor. **25** Oslobodit p āla karje afost ān kisuarje dān pobunā š daja ča murāt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskā. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut. **26** Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pānd jej pljika, apukat p njeiki om dān Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukā dāpā Isusu. **27** Dāpā Isusu apljikat multā lumje š multā mujerj karje aplāns š tuguja. **28** Ali Isusu s okrinjašnje kātri jej š lja zās: "Mujeri d Jeruzalem, nu plāndec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri. **29** K vinje zālĳilje kānd osā s rubjaskā: 'Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!' **30** Ān aja vřijamje lumja osā zākā alu planinālor: 'Kādĳijec p noj' š alu djalulor: 'Āvilĳicānje!' **31** Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat?" **32** A vuastja aduče š p doj kriminalcurj s lji razapnjaskā ku Isusu. **33** Kānd avinĳit la lok karje s kĳamā Lubanja, la razapĳinĳit, a š ku jel š p doj kriminalcurj, p unu p dirĳaptā alu Isusuluj, a p altu p stāngā. **34** Isusu sa rugat: "Tato, oprostjaštālĳe k nu štĳie če fače!" Vuastja atunča arunkat kockā š aša podĳeljašnje cualĳilje alu Isusuluj āntrā jej. **35** Lumja astat š toc s uĳta, pānd poglavari alor sa lĳigat d Isusu š lja zās: "P alci jel aspasāt. Akuša s spasaskā sāngur p jel akā je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!" **36** Sa strābat š vuastja d jel. Avinĳit la jel š ji nudja akru vin. **37** Jej azās alu Isusuluj: "Spasašnje p tinje akā ješt caru alu Židovilor!" **38** Dāpā jel astat natpisu: "ĀSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR." **39** Unu dān kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: "Tu ješt Kristu, dānā? Spasašnje atunča š p tinje š p noj!" **40** Ali altu kriminalc la ukurit: "Dali nu c frikā d Dimizov? Trpještĳi ista kazna kašā jel. **41** Ali p pravdā je noj s trĳim k noj zaslužām kaznā d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov." **42** Azās atunča: "Isusulje, kānd ānčĳipja s vladješt ka caru, smilujaštĳitje p minje." **43** Isusu ja zās: "Istinā c zāk: astāz osā fi ān raj ku minje." **44** Kānd afost njeđe duavāsprĳače satje, suarilje aprestit s saĳaskā š nuaptja prekřit tot pāmāntu pānla trje satje poslĳepodne. **45** Lumina alu suarilje anĳitanit, š dāturdātā firĳanga alu Hramuluj sa rupt p mižlok. **46** Atunča Isusu āntarje strigāt: "Tato, predajesk sĳlĳietu

alu mĳov ān mānilje alji tĳalje!" Ćim azās aja, aslubuzāt sĳlĳietu. **47** Kānd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ānčĳiput s slavjaskā p Dimizov š zāča: "Omusta sigurno irja pravedan!" **48** Maj ānĳlo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazāt š s bātja ān tĳept d marje žalost. **49** A toc karje aštĳit p Isusu š mujerilje karje avinĳit dāpā jel dān Galileja astat maj dāpartje š s uĳta la tot če sa dogodit. **50** Š jakā njeiki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ān Judeja, apljikat la Pilat š akātāt s ji dĳa tĳela alu Isusuluj. **51** Jel afost člānu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažāt ku jej daja ča pukāt š osudit p Isusu p muartje. **52** Jel afost bun š pravedan om karje štĳipta cara alu Dimizov. **53** Š Josip askinit tĳela alu Isusuluj dāpā kruče, š l umotjašnje ān skumpā albā plahtā š l punje ān grupā isĳlesātā ān stĳienā, ān karje još nimilja nuje āngrupāt. **54** Suarilje kādĳja, š sāmbāta samo če na vinĳit. **55** Mujerilje karje avinĳit ku Isusu dān Galileja, apljikat dāpā Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tĳela alu Isusuluj. **56** Atunča sa tors akasā s pripremjaskā jarbilje š ulje karje miruasā d tĳela. Sāmbātā sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsĳije.

24 Dānzorja ān duminĳā mujeri apljikat la grupā ku jarbilje š ku unturilje karje miruasā če lja pripremit. **2** Kānd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje āvilja ulazu la grupā runkat ān partje. **3** Auntrat ānontru, ali na gāsāt tĳela alu Domnuluj Isusuluj. **4** Pānd jalje aša astat zĳunĳitje pāntruv aja če sa dogodit, dāturdātā pānglā jej sa pojavit doj omurj ān cualje karje blĳistašnje. **5** Mujerilje sa spirĳat š sa poklonit ku lica kātri pāmānt. Doj omurj lja tribat: "Dāče kātāc p viuv āntrā morc? **6** Nuje aiča. Auskrāsĳnit! Dali nu vū gāndic če vam zās još ān Galileja: **7** 'Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ān mānj alu grešnikulor š jej p minje osā m razapnjaskā, ali jo aldā trje zālĳe osā m skol dāla morc.'" **8** Jalje sa dat d gānd k Isusu aja azās. **9** Š sa tors dāla grupā s javjaskā alu unsprĳače apostolurj š alu toc alcilor. **10** Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit, **11** ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. **12** Ipak, Petar dā fuga pānla grupā. Kānd ažuns, s uĳtā ānontru ali na vizut nimika osim skumpā albā plahtā ān karje irja Isusu. Apljikat dāla grupā š s āntriba če sa dogodit. **13** Ān zuvaja doj učenĳikurj alu Isusuluj plĳakā ān sat Emaus, dāpartje d Jeruzalem njeđe unsprĳače kilomjatrje. **14** P drum arubit d tot ča fost. **15** Pānd jej aša arubit š raspravlja āntrā jej, avinĳit Isusu š plĳakā ku jej. **16** Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskā. **17** Isusu lja antribat: "D čaja aja raspravĳic pānd putujic?" Jej astat plĳinĳ d tugā. **18** Unu dān jej, karje s kĳamā Kleofa, ja odgovorit: "Tu ješt jedini om karje avinĳit d praznik ān Jeruzalem karje nu štĳie ča fost ān zuviljašnja." **19** Isusu āntrĳijabā: "Če afost?" Azās: "Pa aja ča fost ku Isusu dān Nazaret. Jel irja proroku š tuatā lumja aputut s vjadā ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. **20** Pānglā aja glavni popurlje š alji noštri altje člānurĳe alu vječe Amarje la predajit s ĳĳe osudit p muartje š la dat s l razapnjaskā. **21** A noj nĳam nadit k jel āla karje osā spasaskā p narodu alu Izrael dāla dušmanu aluj, već atrĳkut trje zālĳe d kānd je mort. **22** Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zĳunĳit p

noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la grupă, 23 ali ačija na găsât tjela aluj. Avinjit ș azăs k lji sa pokazât anđelurlje ș lja zăs k Isusu viu. 24 Njeki dăn noj adat fuga la grupă ș angăsât k je grupa guală baș kum azăs mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viu.” 25 P aja Isusu lja zăs: “O kum ištjec nerazumni! Dăče vuavă grjev s kridjec ân aja ča zăs prorokurlje? 26 Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată njego če s ânčapje s vladjaskă p toc?” 27 Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije ș toc prorokurlje azăs ân Svântă pismă d jel. 28 Kând avinjit upruapje d sat undje pljakă, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dăpartje. 29 Ali jej la nagovorit: “Rămăj ku noj! Već je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat ân kasă s rămăje ku jej. 30 Pând afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la frânt ș la dat alor. 31 Atunča alor sa diškis vojki ș jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit. 32 A jej azăs unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kând p drum rubja ku noj ș nji objasnja Svânta pisma!” 33 Sa skulat ș sa tors ân Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa străns unsprjače apostolurj ș p alcă sljedbenikurj alu Isusuluj. 34 Jej zăče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazât alu Šimunuluj!” 35 Atunča ș aštja alji doj rubja če sa dogodit p drum ș kum akunuskut p Isusu pând jel afrânt mălaju. 36 Pând jej doj rubja, Isusu daturdată astat ântră jej toc. Lji zăče: “Mir vuavă!” 37 Ali lja afost frikă daja če găndit k vjadje măroj. 38 Ș Isusu lji zăče: “Dăče vu frikă? Dăče ân voj s fače sumnje ân inimă?” 39 Atunča lja arătat mănjlje ș pičuarilje ș azăs: “Ujtacăvă la rănjl Jo sânt aja! Punjec mănilje p minje ș osă vidjec! Măroji narje karnje ș vuasă kașă če lji am jo!” 41 A jej d radost na putut s krjadă alu vojki alor, njego sa mirat. Jel ântrijabă: “Avjec čiva d mănkat?” 42 Ja dat krod d pjaštje pržăt, 43 a jel l ja ș mălănk pānglă jej. 44 Atunča zăče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zăs k osă dogodjaskă. Pând majdată amfost ku voj, vam zăs: atribut s s ispunjaskă tot če skrije d minje ân zakonu alu Mojsije, ân knjige d prorokurj ș ân Psalmi.” 45 Atunča lja žutat s razumnjaskă čije skris ân Svântă pismă. 46 Kând azavrșăt jel azăs: “Kașă kum vidjec, aša skrije ân Svântă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk ș s mor ș aldă trje zălje s m skol dăla morc 47 ș ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dăla greșală ș Dimizov osă lji oprostjaskă greșala. Osă ânčipjec ân Jeruzalem 48 s zăčec alu alcilor aja če voj auzăt ș avizut dăla minje. 49 A jo osă vu trimjet p Sufljetu alu Svântuluj, p karje Tatimjov ân čerj aobečit k vuavă osă vije. Răminjec ân trg Jeruzalem pând Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus!” 50 Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pānla lok upruapje d sat Betanija. Ânko adrikat mănilje ș sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. 51 Pând lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pând nu lja nistanit dăn vojk. 52 Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost ân Jeruzalem. 53 Atunča irja stalno ân Hram ș slavja p Dimizov.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Ghidul Cititorului

Ludari at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glosar

Ludari at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glosar +

AionianBible.org/Bibles/Romanian---Ludari-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

aidios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē

Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43

Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

None yet noted

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

Israel's Exodus

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyrd in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we? ▶			When are we? ▼						
			Innocence		Fallen			Glory	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City	
		Son	God's perfect fellowship		John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate		Luke 23:43 Paradise
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise				
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
	Angels	Holy		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command					
		Imprisoned		2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus					
		Fugitive		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels			Revelation 20:13 Thalaasa		
		First Beast	1 Peter 5:8, Revelation 12:10		Revelation 19:20 Lake of Fire				
	False Prophet	Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 20:2 Abys				
		Satan					Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels		
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

Destin

Ludari at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philipians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19